

Nan Ebanghelyo ay Insolat Marcos

Nan Makwani Maipoon isnan Ebanghelyo ay Insolat San Marcos

Nan nangisolat isnan Ebanghelyo ay nay et si Marcos ay anak Maria ay esa ay kachangyan ay iJerusalem (Nan Inik-ikkan nan Apostoles 12:12). Nan kaangsanay ay mangad-achar isnan Biblia et kanancha ay siya met laeng si Juan Marcos ay kayong Bernabe (Colosas 4:10) nan nakieey ken cha Pablo ken Bernabe isnan laplapon nan nenfaatancha ay en nangipalawag isnan Khawis ay Chamag (Nan Inik-ikkan nan Apostoles 12:25; 13:5). Ammo tako akhes ay si Marcos et kadwan Apostol Pedro (1 Pedro 5:13), ya kanan akhes nan kaangsanay ay si Pedro nan nensolowan Marcos isnan inang-angnen ay insos-olon Apo Jesus.

Insolat Marcos nan Ebanghelyo ay nay isnan katakhotakho ay Gentil, amamed nan iRoma, isonga akit nan intapina ay naipadto isnan Chaan ay Tolag mo cha San Mateo ken San Lucas. Inlatakna akhes nan tapina ay okhali ya kalin si Judio tatno maaawatan nan Gentil. Ilaenyo nan Marcos 3:17; 5:41; 7:1-4,11,34.

Nan nay Khawis ay Chamag ay insolat Marcos et ipaammona ay si Jesus nan Anak si Takho ya nensilfilfi ken Apo Dios ya isnan katakhotakho. Nan bersikolo ay kaamongan nan nay et 10:45: “Tay olay sak-en ay Anak si Takho et egay ak inmali ay masilfiyan, mod-i ket ta ensilfi ak isnan takho, ya ta ichowak nan fiyagko ay mensaka isnan ang-angsan.”

Laychen Marcos ta maawatan nan menfasa koma isnan solatna ay kad-in ang-angnen Jesus nan khawis, isonga ang-angsan nan inokhodna ay inang-angnen Jesus mo nan insos-olona. Inpailana ay tet-ewa nan kamabfalin ya kalebfengan Jesus ay Anak Apo Dios isnan nangokhochana isnan katataa ay inang-angnen Jesus isnan nangakhasana isnan nenkasakit, ya nan nangipakaanana isnan anito.

Nan anongos nan libro (16:9-20) et maid isnan inmona ay kopiya ay naisolat isnan kalin si Griego, isonga nan manemkan nan kaangsanay et faken si Marcos nan nangisolat sina.

Nan Linaona

Nan nenpap-alawakhan Juan Bautista ya nan nensagkhanaan Jesus ay en-
isolo *1:1-13*

Nan nen-isos-olowan Jesus id Galilea *1:14-9:50*

Nan nen-isos-olowan Jesus mailapo id Galilea engkhana id Jerusalem
10:1-52

Nan inmod-ochi ay chomingkhon Jesus ya nan nateyana *11:1–15:47*

Nan kasin natakhowan Jesus *16:1-8*

Nan nenpail-an Jesus ya nan naipalamakhana id chaya *16:9-20*

Nan Maipoon ken Juan Bautista

(*Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28*)

1 ¹Siya na nan mailogkhiyan nan Khawis ay Chamag maipoon ken Jesu Cristo ay Anak Apo Dios. ²Inpaisolat Apo Dios ken Isaias ay mamadtona nan nay:

“Chey, faalek nan faak ay mang-ona mo sik-a, ta isakhanana nan kew-am.”^a

³“Wad-ay isnan ponchag nan mangifogfokhaw ay mangwanin, ‘Isakhanayo nan chalan nan Apo, enletkhenyo nan ikwana.’”^b

⁴Et siya chi ya inomchan si Juan Bautista isnan ponchag, sa na't inpalawag, “Ibfafawiyo ta chokokhanyo^c nan fasolyo ya enpafonyag kayo, ya at pakawanan Apo Dios chakayo!” ⁵Et nakhogkhog-oy cha nan takho ay inmey ken siya, ay nalpo isnan am-in ay kabfakhaang nan Judea, ya nan omili ay nalpo id Jerusalem. Nenfafawi cha ay cha nangibfakha isnan fasolcha, et finonyakhan Juan chaicha isnan wanga ay Jordan. ⁶Nan fachon Juan et innafe ay chotchot si kamelio, ya nenfabfalikes is kochil. Sa et chochon ya itlog si aleg nan inkatkatakhona.

Nan Sos-olon Juan Bautista

⁷Inpalawag Juan ay mangwanin, “Wad-ay nan at maisokat ken sak-en ay wadwad-ay nan kamabfalina, ya ad-i ak maikali ay olay enyoko ay mamadfad isnan taked nan pallokana. ⁸Sak-en fonyakhak chakayo isnan chanom, ngem siya, at fonyakhana chakayo isnan Ispirito Santo.”

Nan Nafonyakhan Jesus

(*Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22*)

⁹Siya chi ay timpo nan inomchanaan Jesus ay nalpo id Nazaret ay esa'ly ili isnan Probinsiya ay Galilea. Et finonyakhan Juan siya isnan wanga ay Jordan. ¹⁰Osto ay fomala si Jesus, ket ay inilana kannay ay nenkaookang nan chaya ya cha khomwab ken siya nan Ispirito Santo ay kag ilan si kalopati. ¹¹Sa et wad-ay id chaya nan nenkali ay nangwanin, “Sik-a nan laylaychek ay Anakko. Malaylaychan ak ken sik-a.”

^a 1:2 Ilaenyoy nan Malakias 3:1. ^b 1:3 Ilaenyoy nan Isaias 40:3. ^c 1:4 Nan esang ay kali isnan Griego et sakopena nan chwa ay kali isnan Ikhohot, fafawi ya chokog.

Nan Nateptepngan/Namadpachasan Jesus

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹²Osto'y siya chi inkaan nan Ispirito Santo si Jesus ay ome'y isnan ponchag. ¹³Nentee siya ischi is epat poo ay akhew ay nanas-ailowan Satanas. Kecheng nan cheycha'y atap ay enkik-iwi nan wad-ay ischi. Et wad-ay nan angheles ay namadfachang ken siya.

Nan Nangayakhan Jesus isnan Inmona ay Disipolosna

(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴Idwani, naifalod si Juan. Sa et tinmoli si Jesus id Galilea ay en nangipap-alawag isnan Khawis ay Chamag ay nalpo ken Apo Dios. ¹⁵Kinwanina, “Wad-ay et nan naischo ay timpona, nganngani et nan en-ap-apowan Apo Dios. Ibafawiyo ta chokokhanyo nan fasolyo ya mamati kayo isnan Khawis ay Chamag.”

¹⁶Issan cha lomaosan Jesus is kailit nan fayfay id Galilea, inilana nan sin-akhi ay cha Simon ken Andres ay mangisabsabwag isnan tafokorcha is kafayfay, tay siya nan chonocha. ¹⁷Sa et kinwanin Jesus, “Maifoweg kayo ken sak-en, ta isolok nan angnyenyoy mangamong isnan takho ken sak-en.” ¹⁸Chag-as cha't ya taynan isnan tafokorcha sa cha't naifoweg ken siya. ¹⁹Natnat-an si Jesus is akit, ke na't inila nan sin-akhi akhes ay cha Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo. Wad-ay cha is kafangkacha ay cha manginongnong isnan tafokorcha. ²⁰Sa na't inayakhan kannay chaicha, et tinaynancha is kafangka si amacha ay Zebedeo ya nan cheycha'y laglagfowencha, sa cha't naifoweg ken Jesus.

Nan Nangipakaanan Jesus isnan Anito

(Lucas 4:31-37)

²¹Sa cha't inmey id Capernaum, ya osto ay Sabfacho ay tengaw, sinomkhep si Jesus isnan sinagoga, sa et nen-isolo. ²²Nataataa cha isnan ikkana ay en-isolo tay wad-ay pet nan kalebfengana, ad-i kag isnan mimistolon si lenteg. ²³Ya ket ay wad-ay nan esang ay lalaki is kasinagoga ay naan-anitowan, ²⁴ay nenfokhaw ay mangwanin, “Sik-a Jesus ay iNazaret, ngag nan fiyangmo ken chakami? Ay inmali ka ngen ay mamakawas ken chakami? Ammok mo sino ka. Sik-a nan Nasantowan ay faan Apo Dios.” ²⁵Ngem yinangyangan Jesus ay nangwanin, “Khenekmo! Komaan ka ken siya!” ²⁶Ket ay inpapayegpeg nan anito siya, sa et nen-awe ay finmala ken siya.

²⁷Nataa cha am-in sa cha't apaten ay mangwanin, “Ngag man na? Tekteken na ay sos-olo! Wad-ay pet nan kalebfengana ay mamilin isnan anito ya angnencha nan ibfakhana.” ²⁸Ket ay nenkaiwawalakhawag kannay nan maipoon ken siya isnan olay entona isnan am-in ay sakop nan ili ay Galilea.

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Katokhanghan Simon ya nan Tapina
(*Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41*)

²⁹Sa et kinmaan cha Jesus is kasinagoga, ya inmey cha is afong cha Simon ken Andres, ya naifoweg cha Santiago ken Juan. ³⁰Wad-ay ischi nan fafai ay katokhanghan Simon ay maseseyep tay enpodpochot. Infaagcha kannay ken Jesus nan maipoon ken siya. ³¹Inmey si Jesus isnan kawadna sa na't egnan nan limana ay nangipafangon ken siya, ket ay nenkakakaan nan pochotna. Siya chi ya sa na't panganen chaicha.

³²Isnan chey ay sedsechemna ay nalonokhan nan akhew, inyeycha ken siya nan am-in ay masasakit ya nan naan-anitowan. ³³Ya nap-onap-on cha nan omili is kaawwichan ya kapantew. ³⁴Et inpagkhwisna nan angsan ay nenkasakit isnan nateketeken ay sakit ya cha na inpakaan nan angsan ay anito. Inpawana nan enkaliyancha tay ammocha mo sino siya.

Nan Nenpap-alawakhan Jesus id Galilea
(*Lucas 4:42-44*)

³⁵Issan talan-o ay sisyay' egay napat-a, naligwat si Jesus ya inmey isnan maid paat tagtakhowan ay en nenlowalo. ³⁶Sa et inmey cha Simon ya nan iib-ana ay en nangan-anap ken siya. ³⁷Ya osto ay inchanancha siya ke cha't kanan, "An-anapencha pay am-in sik-a."

³⁸Sa na't kanan, "En tako akhes isnan sanacha'y kabfakhaang ta enpalawag ak, tay siya nan chadlos khotok nan inmaliyak." ³⁹Et finaamna nan olay entona id Galilea ay en nenpap-alawag isnan sinagogacha, ya cha na inpakaan nan anito isnan nenkaan-anitowan.

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Nakolit
(*Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16*)

⁴⁰Idwani sinmag-en ken siya nan esa'y nakolit ay nensegseg-ang ya nenfalintomeng ay nangwanin, "Mo sa ya laychem, et mabfalin ay pakhawisem sak-en."

⁴¹Naseg-ang si Jesus sa na't kinappos ay nangwanin, "Laychek, khomawis ka." ⁴²Ya ket nenkakakaan nan kolitna ya khinmawis siya. ⁴³Sa et chadlos finilin Jesus siya ay nangipakaan ⁴⁴ay nangwanin, "Ilaem ta ad-im ifab-aag isnan olay sino. Engka't magtek paila isnan pachi, sam et en ichoo nan chaton maipoon isnan khinmawisam ken Apo Dios ay kag isnan infilin Moises, ta mangipaila isnan takho ay khinmawis ka."^d

⁴⁵Nay met achi issan kinmaanana ke na't onanig okhookhochen nan inmat, et nay ad-i mabfalin ay enpap-aila si Jesus ay ome y isnan il-ili mod-i ket nentetee siya id ilit, ya cha inmey nan katakhotakho ay nalpo isnan olay entona ken siya.

^d 1:44 Ilaenyo nan Levitico 14:10-32.

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Ad-i Makagkhiwa

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 ¹Nar-os nan kaat yangkhay ay akhew sa et tinmoli si Jesus id Capernaum. Ket ay naammowan ay wad-ay siya is kaafong. ²Siya chi ya ket ay nenkakapon nan angсан ay takho engkhanay maid entey-an olay is kaawwichan. Isnan cha na mangipap-alawakhan isnan kalin Apo Dios ken chaicha, ket ay ³wad-ay cha nan epat ay lallalaki ay nangiyey ken siya isnan ib-acha ay ad-i makagkhiwa. ⁴Ad-i cha makaisag-en ken siya tay angсан nan takho. Nan inangnenga et linekwabcha nan tapin nan atep isnan fatog Jesus sa cha't inpagkhwab nan chey ay ad-i makagkhiwa ay naiyaamaka. ⁵Issan nangilasinan Jesus isnan pammatacha, kinwanina isnan chey ad-i makagkhiwa, "Anakko, napakawan et nan fasolmo."

⁶Idwani, wad-ay cha nan tapina ay mistolon si lenteg ay tinmotokcho ischi ay cha mangwani is semekcha, ⁷"En man enkali na's kag tona ay cha la mangam-amsiw ken Apo Dios ay? Ay ke wad-ay makapakawan si fasol mod-i si Apo Dios yangkhay?"

⁸Et tay ammon Jesus ay siya chi nan semsemkencha,^e nenkanana't ken chaicha, "Ngag man kasin nan en yo semkesemken? ⁹Ngag pet nan malanlanoy ay kanan isnan sanay ad-i makagkhiwa, 'Napakawan et nan fasolmo,' paymo, 'Fomangon ka, ekwatem nan kaseypam ya manalan ka?'" ¹⁰Nay met achi ta mangammowanyo ay wad-ay kalebfengak ay Anak si Takho isna's kalota ay menpakawan isnan fasol, aye man et ta ipailak." Sa na't kanan isnan chey ad-i makagkhiwa, ¹¹"Kanak ken sik-a, fomangon ka! Alaem nan kaseypam ta somaa kat."

¹²Ket ay finmangon sa na't ala ya ekwat isnan kaseypana ya tinaynana chaicha am-in. Sa cha't nataataa am-in ay manad-ayaw ken Apo Dios. Kinwanicha, "Maid paat inil-ilami is kag tona!"

Nan Nangayakhan Jesus ken Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³Kasin inmey si Jesus isnan ilit nan fayfay, ya inmey cha kayet nan angsaangsan ay takho ay en nangal-alifongfong ken siya, sa na't insosolowan chaicha. ¹⁴Issan cha na manalanan, inilan Jesus si Levi ay anak Alfeo ay tomotokcho is kaenfob-owisana. Sa na't kanan, "Maifoweg ka ken sak-en." Sa et naligwat si Levi ay naifoweg.

¹⁵Issan cha manganan cha Jesus ya nan disipolosna is afong Levi, angсан cha nan enkorkortais ya nan cheycha'y makwanin wasit ay takho^f

---

^e 2:8 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "ammon Jesus isnan leng-agna ay siya chi nan semsemkencha." ^f 2:15 Nan osto ay naisolat isna et fomafasol tay siya chi nan kinwanin nan Fariseo isnan tapina ay takho ay ad-i mangab-afolot isnan lenteg Apo Dios ay kag ken chaicha. Ad-icha figikhen ay wedwecha cha ay fomafasol mo nan tapina ay kananchan fomafasol.

ay nakikan ken chaicha, tay angсан cha nan naifoweg ken siya. ¹⁶Issan nangil-an nan mistolon si lenteg ay tapin si Fariseo ay cha makikan si Jesus isnan kananchan wasit ay takho ya nan cheycha'y enkorkortais, kinwanicha isnan cheycha'y disipolosna, “En man cha pet makikan nan mistoloyo isnan sanacha'y enkorkortais ya wasit ay takho ay?” ¹⁷Osto'y chinngen Jesus chi kinwanina, “Faken nan takho ay komekedse nan makasapol isnan choktor mod-i ket nan nasakit. Egay ak inmali ay mangayag isnan nalenteg, mod-i ket nan cheycha'y fomafasol.”

Nan Tot-oyacha Maipoon isnan Entipe

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸Isnan namingsan, nentiptipe nan cheycha'y disipolos Juan ya nan Fafariseo. Ya ket wad-ay nan inmali ken Jesus ay nangwanin, “En man entipe nan cheycha'y disipolos Juan ya siya akhes isnan disipolos nan Fariseo, sa et nan disipolosmo ya ad-icha?”

¹⁹Sa et kinwanin Jesus, “Ay ke mabfalin ay aped entipe nan lilwid nan kaab-afong ay lalaki, mo sisya'y wad-ay siya ken chaicha? Mo sisya'y wad-ay nan kaab-afong ken chaicha, ad-icha mabfalin ay entipe. ²⁰Ngem at omali nan akhew ay maikaanan nan kaab-afong ken chaicha, et siya chi ay akhew nan ad-icha mangmanganan.

²¹“Kanak akhes en, maid mangidchokop isnan egay kinomsen ay lopot isnan lokhak ay facho, tay mo malab-an ya komsen nan falo, at mapeskhata nan lokhak, ya omam-amed et nan fakasna.

²²“Maid akhes mangippey isnan kakhag-aeb ay fayas isnan chaan ay kochil ay entey-an si fayas, tay at pen paptoken nan falo ay fayas chi ya maiwasit et yangkhay nan fayas olay nan kochil ay naipay-ana. Nan magtek falo ay fayas, et maippey koma isnan falo ay kochil ay entey-an si fayas.”

Nan Salodsod Maipoon isnan Tengaw

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³Isnan esa'y Sabfacho, wad-ay cha Jesus is kapayewan, ya isnan cha cha manalanan inmala nan cheycha'y disipolosna is kinotkotimcha. ²⁴Sa et kanan nan cheycha'y Fariseo ken siya, “Ilaem kay ya, ke cha angnen nan disipolosmo nan maipawa isnan tengaw ay Sabfacho mo!”

²⁵Sa na't kanan, “Egayyo ngen finasa nan inikkan cha David ya nan cheycha'y takhona issan enliglikhatan ya naowatancha? ²⁶Sinomkhep si David isnan afong Apo Dios, issan timpon Abiatar ay katongchowan ay pachi ya kinmakan isnan tinapay ay naichoo ken Apo Dios. Sa na't inwalas isnan takhona. Maipawa met chi isnan olay sino ay mangakan mo ad-i yangkhay nan papachi.”^g ²⁷Sa et kanan Jesus, “Nan tengaw et

^g 2:26 Ilaenyo nan 1 Samuel 21:1-6.

naischo ay enkhawisan nan takho, ya faken nan takho nan naischo ay enkhawisan nan Sabfacho. ²⁸Tay siya chi sak-en ay Anak si Takho nan mangiyapo olay isnan tengaw.”

Nan Lalaki ay Inpagkhawis Jesus isnan Tengaw

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 ¹Inmey kasin si Jesus is kasinagoga ya wad-ay ischi nan esa'y lalaki ay nasakew nan limana. ²Sa cha't tinotokkhongan siya ta mangil-ancha mo en-akhas isnan Sabfacho, tay laychenta'y wad-ay mangipabfasolancha ken siya. ³Sa na't kanan isnan chey nasakew nan limana, “Omali ka isna's khawana.” ⁴Sa et kinwanin Jesus ken chaicha, “Ngag nan ipalofos nan lenteg tako ay angnen isnan Sabfacho? En-angnen tako ngen is khawis paymo ngaag? En-isalak paymo enpatey tako ngen?” Ngem aped cha inkhikhinek. ⁵Sa et linmikhet ay nenmonaang ken chaicha ya nenseseg-ang nan semekna tay chadlos inkekedsecha.^h Sa na't kanan isnan lalaki, “Oyachem nan limam.” Inoyadna nan limana ya ket ay nakhannawis. ⁶Alan et nan cheycha'y Fafariseo ya fala, sa cha't kannay natotyta isnan takhon Herodes maipoon isnan angnenta ay mangipatey ken Jesus.

Nan Nen-isos-olowan Jesus is Kailit nan Fayfay

⁷Kinmaan si Jesus ya nan disipolosna sa cha't inmey isnan ilit nan fayfay. Inon-onod nan angsaangsan ay takho ay nalpo id Galilea, id Judea, ⁸id Jerusalem, id Idumea ya isnan fas-ang nan Jordan. Siya akhes isnan angsaangsan ay nalpo isnan il-ili ay sakop nan Tiro ya Sidon, inmey cha ken siya tay chinngecha nan inang-angnena. ⁹Sa na't infaag isnan cheycha'y disipolosna ta omisakhana cha is fangka ay entey-ana tay ta ket lang maipit isnan kaangsan nan takho. ¹⁰Tay angnan cha nan cha na inpagkhawis, et nay am-in nan cheycha'y nenkasakit et cha cha entotlod ay en manikchod ken siya. ¹¹Mo chakhos ilaen nan naan-anitowan siya, ala cha't ya lokfob isnan sakhangna ya infokhawcha, “Sik-a nan Anak Apo Dios.” ¹²Ngem chadlos finilin Jesus chaicha ta maid mangifagfag-ancha isnan maipoon ken siya.

Nan Namiliyan Jesus isnan Apostolesna

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³Sa et nanikid si Jesus isnan filig, ya inayakhana nan cheycha'y laychena, et naamong cha. ¹⁴Chinotokana nan sinpoo ya chwa ken chaicha ta chaicha nan fob-owegna ay pangadnena is apostolesna ya ta chaicha nan faalena ay en menpap-alawag, ¹⁵ya ta wad-ay

^h 3:5 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*nalango nan posocha*.”

kalebfengancha ay mangipakaan isnan anito. ¹⁶ Siya chana nan sinpoo ya chwa ay pinilina: si Simon ay nginadnana akhes is Pedro; ¹⁷ nan sin-akhi ay an-ak Zebedeo ay cha Santiago ken Juan, ay nginadnana is Boanerges ay nan laychena ay kanan et an-ak si khicho; ¹⁸ cha Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago ay anak Alfeo, Tadeo, Simon ay mangitaktakheg isnan mawayaan nan ilina, ¹⁹ ya si Judas Iscariote ay awni't mangitiktik ken siya.

Si Jesus ya si Beelzebubⁱ

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰ Issan sinmaalan Jesus, naamoamong kasin nan angсан ay takho ay mangal-alifongfong ken siya, ya maid paat wayacha, olay pay nan manganancha. ²¹ Osto ay chinngen nan pangafongna, inmey cha ay en nangikaan ken siya, tay wad-ay nan mangwanin nalewlew siya. ²² Nan akhes mimistolon si lenteg ay pinmanad ay nalpo id Jerusalem et cha cha kanan, “Da! Naan-anitowan siya ken Beelzebub! Nan maachi yangkhay kamabfalin Beelzebub ay ap-apon si anito nan cha mangipakaan tosa isnan anito.”

²³ Sa na't inayakhan chaicha isnan kawadna ya inyal-aligna ay mangwanin, “Ngag nan ikkan Satanas ay mangipakaan isnan awakna kannay? ²⁴ Mo nan omili et en-asibfaloknit cha kannay, ay ke sa ikakkan nan en-ap-apowan nan alicha? ²⁵ Kag akhes isnan sinpangafong, mo maid ornoscha, at ngen sa makatakheg? ²⁶ Siya akhes ay mo khobfaten Satanas nan takhona kannay maid et ornos nan en-ap-apowana, ya maid ikkana ay tomakheg ya at maamas. ²⁷ Maiyalig siya isnan mafikas ay takho. Maid makaskhep isnan afongna ay mangikaan isnan kwana, mo ad-ina ona itaked siya ta nawaya ay mangilayaw isnan wad-ay isnan afongna.

²⁸ “Tet-ewa nan kanak ken chakayo, am-in ay fasol si takho et mapakawan, ya siya akhes isnan olay ngag sisa'y kankanancha ay mangipangaag ken Apo Dios. ²⁹ Ngem mo sino nan mangipangaag isnan Ispirito Santo et ad-i kapakpakawan, tay nakafasol siya is eng-engkhana.” ³⁰ Kinwanina chi tay kankanancha en naan-anitowan siya.

Nan Inan Jesus ya nan Aag-ina

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Awni ya ket inmey si inan Jesus ya nan aag-ina^j ay nangila ken siya. Wad-ay cha'y nentatakheg is kadhela ya inpaayagcha siya. ³² Angsan cha nan tinmotokcho ay nenlilikob ken Jesus. Sa cha't kanan ken siya,

---

ⁱ 3:19 Beelzebub nan esang ay ipangachan nan Judio ken Satanas. Laychena ay kanan et siya nan kawedwedchaan isnan anito. ^j 3:31 Ilaenyo nan Mateo 12:46.

“Apo, wad-ay cha inam ya nan aag-im is kadhela ay mangayag ken sik-a.”

³³Sa na't kanan, “Sino nan kananyo en inak ya aag-ik?” ³⁴Sa et nenmonaang isnan tinmotokcho ay nenlilikob ken siya ya kinwanina, “Cheeycha nan inak ya aag-ik! ³⁵Tay mo sino nan mangikkan isnan nemnem Apo Dios et chaicha nan aag-ik ya inak.”

Nan Al-alig Maipoon isnan En-isapsapowak

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 ¹Isnan namingsan, nen-isos-olo kasin si Jesus is kailit nan fayfay. Ngem tay chadlos angstan nan takho ay nangal-alifongfong ken siya, ket ay nen-aton is kafangka ay siya is kadchanom et ischi nan nentokchowana ay nangisos-olo isnan katakhotakho is kailit nan fayfay. ²Et angstan nan insos-olona ken chaicha ay cha na inyal-alig. Kinwanina, ³“Chengngenyoy! Wad-ay nan inmey ay nen-isapowak is esek. ⁴Isnan cha na nen-isapowakan, wad-ay nan cha nap-as is kachalan, ya cha tinopek si ay-ayam ay inmali. ⁵Cha akhes nap-as nan tapina isnan lota ay cheppas nan enchaem. Tay entapew nan lota ischi, et sang-oyan ya ket tinmofo. ⁶Nay met achi ostoy ay naakhewan, ya ke cha't ay naatongan ya naloyaw tay egay cha linmamot ay khawis. ⁷Nan tapina et cha cha nap-as is kasibsifitan, ya ostoy tinmofo nan sibsifit, sinolincha nan cha tomofo ay esek, et egay cha namkhas. ⁸Nan akhes tapina, nap-as cha isnan khawis ay lota, ya tinmofo cha ay khawis, ya wad-ay nan namkhas is sintotlon poo, masin-en-em poo ya masinkhagsot.” ⁹Sa na't kanan, “Chengngenyoy et achi mampay chana, mo wad-ay kowengyo ay mannge.”

Nan Khotok nan Al-alig

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰Issan makekedchengan cha Jesus isnan cheycha'y sinpoo ya chwa ay apostolesna sa et nan tapin nan takho, sinalodsodcha ken siya nan ayen nan cheycha'y al-aligna. ¹¹Sa et kanan Jesus, “Chakayo nan naipaammowan nan sikhod ay eg-ay naammowan maipoon isnan en-apapowan Apo Dios. Ngem chaicha ay faken ko disipolos, al-alig am-in nan angnek ay mangisolo ken chaicha ¹²ta

‘Olay mo chadlos cha iilaen, et ad-i cha makafigfig.

Ya olay mo chechenggencha, ad-icha maawatan,

tay eleg ya somakhong cha ken sak-en ya mapakawan cha.’”^k

^k 4:12 Ilaenyo nan Isaias 6:9-10.

**Nan Nangilawlawakkan Jesus isnan Al-alig
Maipoon isnan Nensapsapowak
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)**

¹³Sa et kinwanin Jesus, “Ad-iyong ngen maawatan nan chey ay al-alig? Mo siya sa, ngag kay nan ikkanyo ay mangawat isnan tapina ay al-alig? ¹⁴Nan chey ay en-sapsapowak et isapsapowakna nan kalin Apo Dios. ¹⁵Maiyalig nan tapina’y takho isnan chalan ay nap-asan nan tapina ay esek. Chaicha nan cheycha’y mannge isnan kalina ngem ket ay naanali si Satanas ay mangaan isnan chey ay kalina ay naimola is kasemekcha. ¹⁶Siya akhes isnan lota ay cheppas nan chaemna ay nap-asan nan esek. Maiyalig isnan cheycha’y mannge isnan kalin Apo Dios sa cha’t ala ya chawat ay mangilayalayad. ¹⁷Ngem tay egay linmamot isnan semekcha, sinak-itan yangkhay nan pammatacha. Sa et mo omali nan ensikhafan paymo mapalikhatancha maipoon isnan kalin Apo Dios ke cha’t ay iwayang kannay nan pammatacha. ¹⁸Nan akhes kasibsifitan ay nap-asan nan esek, siya nan alig nan cheycha’y mannge isnan kalin Apo Dios, ¹⁹ngem nan ayaka ay chanagcha isnan fiyagcha is kalota, ya nan layadcha isnan kinafaknang, sa et nan tapina kayet ay figfikhawencha nan somya ay manolin isnan chinngecha ay kalina, et nay ad-i mamkhas ken chaicha. ²⁰Ngem nan khawis ay lota ay nap-asan nan esek, maiyalig isnan cheycha’y mannge isnan kalin Apo Dios ya chawatencha. Chaicha nan mamkhas is masintotlon poo, masin-en-em poo ya masinkhagsot.”

**Nan Silaw ay Ad-i Nasalinan
(Lucas 8:16-18)**

²¹Inyal-alig kayet Jesus ken chaicha ay nangwanin, “Ay ke maiskhep nan silaw ta sa et matangfan isnan salop paymo maipachao is kamaseypan ya faken isnan osto ay kaipatpatangana? ²²Siya akhes ay isnan maitatafon idwani, naitafon ta sa et maipaila. Ya am-in ay maitatafon idwani et masapol ay maipalawag is tap-in. ²³Chengngenyong et mampay chana mo wad-ay kowengyo ay mannge.”

²⁴Kinwanina akhes, “Ilaenyong ay khawis nan angnenyong ay enchege tay nan angnenyong isnan chengngenyong, siya akhes nan maisofalit ken chakayo, ya am-amed kayet ay tapiyan Apo Dios nan maawatanyong. ²⁵Tay nan mangidno isnan wad-ay ken siya, at maagtan kayet. Ngem nan maiyalig ay maid mabfalina ay ad-i mangidno isnan wad-ay ken siya, et olay nan akit ay wad-ay ken siya, et makaan.”

Nan Alig Maipoon isnan Tomofong ay Nais-ek

²⁶Kinwanin kayet Jesus, “Kag tona nan kaiyalikhan nan en-ap-apowan Apo Dios: Inmey nensapowak nan esa’y ensamsama. ²⁷Kalabfiyana

inmey naseyep sa et fomangon isnan kawaksana. Ket ay tinmofo ya cha maengngan nan insapowakna. Ad-ina magtek ammo mo ngag nan inikkan nan chey esek ay tinmofo. ²⁸Kikhad nan lota ay menwad-ay isnan tomofo. Pabfalaena ona nan tofona, awni pay ya ket ay masiken sa et mamkhas. ²⁹Ngem mo nabkhasan et, ala na't ya kompay ay mangani tay timpona.”

Nan Al-alig Maipoon isnan Kabfapan-ikhan ay Esek
(*Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19*)

³⁰Kinwanin kayet Jesus, “Ngag nan maikis-owan nan en-ap-apowan Apo Dios? Ngag ay al-alig nan osalek ay mangipaila isnan kais-isona? ³¹Iyaligko isnan esang ay kabfapan-ikhan ay esek ay makwanin mostasa.¹ Siya nan kabfapan-ikhan isnan am-in ay ilan si mais-ek isnan lota. ³²Ngem mo mais-ek, tomofo ya masiken ya enfalin ay kaaanchowan isnan am-in ay chapong. Pomanga is chadchake ta sa et mabfalin ay enpaingan ya enkhafanan si ay-ayam.”

Nan Kaosalan nan Al-alig

³³Angsan ay al-alig ay kag tosa nan inangnen Jesus ay nangisos-olo isnan kalin Apo Dios ken chaicha. Insolowana chaicha isnan kafaelan cha ay mangawat. ³⁴Maid nen-og-okhochana ken chaicha is egayna inyal-alig, ngem mo chaicha yangkhay isnan disipolosna, inlawlawagna ken chaicha nan ayen nan am-in ay kankanana.

Nan Nangipatkelan Jesus isnan Lemlem
(*Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25*)

³⁵Issan chey kannay ay akhew, osto ay nakhosfet, kinwanina isnan disipolosna, “En tako is chemangna.” ³⁶Sa cha't tinaynan nan ansan ay takho, ya inlokhan cha si Jesus isnan fangka ay nentetey-ana. Wad-ay cha akhes ischi nan tapina ay nenfangka ay naifoweg ken chaicha.

³⁷Awni pay ya ket nachannakhem is chad-ama, ya cha masepyatan ya mapsong nan fangka ay cha chosngowen nan talipyakew. ³⁸Ngem si Jesus wad-ay ay enpoppangan ay mamaseyep is apet chokog nan fangka. Ala cha't ya fangon ken siya ay mangwanin, “Mistolo, ay ad-im ngen iyegyat nan mateyan tako?” ³⁹Sa et finmangon ay mangipatke isnan chakhem ya kinwanina isnan fayfay, “Khenek! Tomke ka!” Tinomke tet-ewa nan chakhem ya chadlos inompa nan fayfay.

⁴⁰Sa na't kanan, “Ya ke kayo omegyat ay? Maid ngen paat pammatiyo?” ⁴¹Chad-ama nan egyatcha ya cha cha kankanana, “Sino man na, tay ya ke olay nan chakhem ya nan fayfay et patiyencha siya?”

---

¹ 4:31 Teken ay mola nan mostasa isnan ilin Jesus, et kag chapong ay fan-ifan-ig nan fokerna.

Nan Nangipakaan Jesus isnan Anito isnan iGerasa
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 ¹Khinomchang cha isnan ilin nan iGerasa. ²Ya osto ay finmala si Jesus is kafangka ket ay sinab-at nan lalaki ay naan-anitowan ay nalpo isnan liyang si natey, ³tay ischi nan nentetey-ana. Maid kasin makataked ken siya, olay mo kadchinaancha. ⁴Tay away nangaat ay nataked nan limana ya nan sikina isnan kachina, ngem khechangna'y aped na sinokpot nan taked nan limana, ya tinegtegna nan kachinan nan sikina, ya maid makaipap-a ken siya. ⁵Minaschem ya winakas ay aped enwakwakis is kaliyang si natey ya is kafilig, sa na't tegtegtekhen nan awakna isnan fato.

⁶Osto'y inilana si Jesus isnan ad-adchawi, ala na't ya tagtatagtag ya nenlokfob isnan sakhangna. ⁷Sa na't inpapangekhe ay nenfokhaw ay mangwanin, "Ngag nan fiyangmo ken sak-en Jesus ay Anak nan Katotongchowan ay Dios? Isapatam isnan ngachan nan Dios ta ad-i ka omipalikhat!" ⁸Siya chi tay kinwanin et Jesus, "Sik-a ay anito, komaan ka isnan sana ay lalaki!"

⁹Sa et kinwanin Jesus, "Ngag nan ngachanmo?"

"Kalifolifo nan ngachanko tay angstan kami ay anito," kinwanina. ¹⁰Sa na't chadlos inseg-aseg-ang ken Jesus ta ad-ina pakaanen chaicha isnan chey ay ili.

¹¹Idwani, wad-ay akhes isnan chey ay ponchag nan angstan ay fotog ay en-ang-anglod. ¹²Sa et nenseg-ang nan kaanianito ken siya ay mangwanin, "Ippeymo achi chakami isnan cheycha'y fotog. Ipalofosmo ta segpenmi chaicha." ¹³Et tinan-oyan Jesus. Adi kad nabfanala nan cheycha'y anito sa cha't ala ya sekhep isnan kafotofotog, ke cha't ay ala ya tagtag is katoy-ob ay enchadchawes is kafayfay et nalin-eb cha. Ome'y si away chwan lifo chachi. ¹⁴Linmayaw et nan cheycha'y enpaspastor, sa cha't inmey isnan olay entona ay kawad si afong isnan chey ay ili ay nangipadnge isnan chey ay inmat. Et nakhogkhog-oy nan katakhotakho ay inmey nangila isnan inmat. ¹⁵Inmey cha ken Jesus, ya inilacha ay tinmotokcho ischi san chey lalaki ay nakaan san kaanianito. Nabfachowan siya ya khinmawis et chadlo nan osto ay semekna. Sa cha't inmegyat.

¹⁶Nan cheycha akhes chadlos nangila isnan chey ay inmat et inokhodcha nan naangnen isnan chey ay naan-anitowan ya nan cheycha'y fotog. ¹⁷Siya chi ke cha't ay nenseg-ang ken Jesus ta komaan siya isnan ilicha. ¹⁸Osto'y cha enlokhan si Jesus is kafangka, nenseg-ang ken siya san chey lalaki ay kinmaan nan kaanianito ta maifoweg ken siya. ¹⁹Ngem inad-in Jesus ay nangwanin, "Somaa ka ta ifaagmo isnan ib-am nan am-in ay namachangan ya naneg-angan Apo Dios ken sik-a."

²⁰Et inmey tet-ewa isnan Sinpoo ay Ili ay en nangifab-aag isnan am-in ay inangnen Jesus ken siya. Ya nataa cha am-in ay nanngé isnan kinwanina.

Nan Anak Jairo ay Natey ya nan Fafai ay Nanikchod isnan Fachon Jesus
(Mateo 8:19-26; Lucas 8:40-56)

²¹Nenfangka si Jesus ay tinmoli is chemangna. Osto'y sisya cha is kailit nan fayfay, inal-alifongfongan nan angsaangsan ay takho. ²²Sa et inmey ken siya nan esa'y mangichad-alan isnan sinagogacha ay enngachan is Jairo. Osto'y inilana si Jesus, ket ay ala na ya lokfob isnan sakhangna ²³ya nenseg-ang ay mangwanin, “Chadlos matmatey nan anakko ay fafai. Omali ka koma ta ipatangmo nan limam ay mangipagkhwis ken siya ta matakho.” ²⁴Adi kad naitakin si Jesus, ya naifoweg nan chadlos angsan ay takho ay cha ensislig ay mangal-alifongfong ken siya.

²⁵Wad-ay akhes ischi nan esa'y fafai ay egay nasnaschok nan kachawyana is sinpoo ya chwa ay tawen. ²⁶Chad-ama nan likhatna isnan angsan ay choktor ay en na cha nenpaag-akhasan. Aped yangkhay naengew nan am-in ay wad-ay ken siya, nay met achi egay paat khinmawis mod-i ket onanig inmam-amed. ²⁷Chinngena nan kankanan nan takho maipoon ken Jesus, et nay sinmag-en isnan chokogna isnan kawad nan angsan ay takho sa na't sinikchod nan fachona, ²⁸tay kanaan, “Olay mo sikchochek yangkhay nan fachona et maipagkhwis ak.” ²⁹Siya chi ya ket naschok kannay nan kachawyana, ya liniknana nan khinmawisan nan sakit nan awakna.

³⁰Issan nenliknaan Jesus ay wad-ay et nan kamabfalin ay finmala ken siya, ala na ya sakhong isnan cheycha'y angsan ay takho sa na't kanan, “Sino nan nanikchod isnan fachok?”

³¹Sa et kanan nan disipolosna, “Apo, ya kem iilaen nan sanacha'y cha ensislig ay mangal-alifongfong ken sik-a ya kanam kayet en sino nan nanikchod ken sik-a?”

³²Sa et nenmonaang kayet si Jesus ay mangila mo sino nan nanikchod ken siya. ³³Idwani tay ammon nan fafai nan naangnen ken siya, inmegyat ya nanat-ayenten ay inmey ken Jesus ya nenlokfob isnan sakhangna ay nangifaag isnan am-in ay tet-ewa ay inangnena. ³⁴Sa et kinwanin Jesus, “Anakko, nan pammatim nan nangipagkhwis ken sik-a. Omey ka et oompa nan semekmo ya khinmawis nan sakitmo.”

³⁵Issan sisya ay cha enkaliyan Jesus, wad-ay cha nan inmali ay nalpo is afong Jairo. Kananchan, “Apo, natey et nan anakmo. Ay kem kasin sangawen nan Mistolo?”

³⁶Ngem inookhay Jesus nan kinwanicha, sa na't kanan ken Jairo, “Adi ka omegyat. Mamati ka yangkhay.”

³⁷Maid inalofos Jesus ay maifoweg ken siya mod-i kecheng si Pedro, ya nan sin-akhi ay cha Santiago ken Juan. ³⁸Isnan inomchanan cha

Jesus is afong Jairo ay ap-apo isnan sinagoga, inilana ay ngomanawngaw nan takho ischi, tay waschin cha aakha ya chadlos cha inpapangekhe ay manganako ken siya. ³⁹Sinomkhep ya kinwanina ken chaicha, “En kayo man ngomanawngaw ya en-ag-akha ay? Eg-ay natey nan ong-onga, mamaseyep yangkhay.”

⁴⁰Sa cha't inang-ango siya. Ngem ke na't ay pabfalaen chaicha am-in, sa na't ayakhan nan chakek-ena ya nan cheycha'y tolo ay fowegna, sa na't ipango chaicha isnan kawad san ong-onga. ⁴¹Inegnan Jesus nan liman nan ong-onga sa na't kanan, “Talita kum!” Nan laychena ay kanan et, “Anakko, kanak ken sik-a, fomangon ka!” ⁴²Finmangon kannay san ong-onga ya nanalan (nan tawena et sinpoo ya chwa). Et chadlos nataataa cha. ⁴³Sa na't chadlos finilin chaicha ta ad-icha ipap-aammo chi isnan olay sino. Sa na't kanan ta pakanencha.

Nan Naad-iyang Jesus id Nazaret
(*Mateo 13:53-56; Lucas 4:16-30*)

6 ¹Kinmaan cha Jesus ischi ya nafobweg cha isnan disipolosna ay sinmaa isnan ilina. ²Isnan tengaw ay Sabfacho, inmey is kasinagoga ya nen-isos-olo, ya angnan nan nataataa isnan cheycha'y nanngge ken siya. Kinwanicha, “Ento man nan nangalaan tona isnan kankanana?” ya “Ngag kay na ay laing nan nay naichawchaw ken siya?” ya “Ento nan ikkana ay mangangnen isnan kamabfalin? ³Ay ke faken na san kalapantilo ay anak Maria ya aag-ina^m cha Santiago, Jose, Judas ya si Simon? Ad-i ngen wad-ay cha nan kafabfaiyana ay nakiili ken chatako isna?” Sa cha't inad-i siya.

⁴Sa et kinwanin Jesus ken chaicha, “Maichad-ayaw nan mamadto isnan olay entona issa, nay met achi isnan osto ay ilina, ay kawad nan kikib-ana ya pangafongna kannay, et maid filangna.” ⁵Et nay ad-i mabfalin ay ipailana ischi nan chadlos kamabfalina. Nan yangkhay inangnena et inpatangna nan limana isnan akit ay nenkasakit ya inpagkhawisna chaicha. ⁶Nataa siya khapo tay maid pammatacha.

Nan Namaalan Jesus isnan Sinpoo ya Chwa ay Apostolesna
(*Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6*)

Sa et inmey si Jesus isnan kailiili ay cha nen-isos-olo. ⁷Inayakhana nan sinpoo ya chwa ay disipolosna sa na't infaa chaicha is sinchodwachodwa. Inagtana chaicha is kalebfengancha ay mangipakaan isnan anito. ⁸Finilina chaicha ta maid itaktakincha is senget, sopot ya siping isnan enfaatancha mod-i kecheng nan sokod. ⁹Infilina ta enpalloka cha, ngem ad-icha chowaen nan fachocho. ¹⁰Kinwanina akhes, “Mo wad-ay menmangili ken chakayo isnan afongna, entee kayo ischi engkhana ay taynanyo chi ay ili.

^m 6:3 Ilaenyo nan Mateo 12:46.

¹¹ Mo wad-ay ad-i manawat ken chakayo, ya ad-icha chengngen chakayo, taynanyo, ya isnan komaananyo, pagpakhenyo nan sikiyo ta makaan nan pinomket ay chapog nan chey ay ili, ta kag tokhon ken chaicha.”

¹² Adi kad inmey cha ay nangipap-alawag ay masapol ay enfafawi ya chokokhan nan takho nan fasolcha. ¹³ Et cha cha inpakaan nan angsan ay anito, ya cha cha inapposan si lana nan angsan ay nenkasakit ya inpagkhwischa chaicha.

Nan Nateyan Juan Bautista
(*Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9*)

¹⁴ Idwani, chinngen Ali Herodes nan maipoon ken Jesus, tay nadnadnge nan ngachana isnan olay entona. Wad-ay cha nan nangwanin, “Siya si Juan Bautista ay finmangon isnan etey. Siya chi nan khotokna ay wad-ay kamabfalina.”

¹⁵ Ngem nan tapina, kananchan, “Siya si Elias.”

Ya wad-ay cha kayet nan mangwanin, “Mamadto siya, ay kag isnan mamadton Apo Dios id solit.”

¹⁶ Ngem osto'y chinngen Herodes nan naang-angnen, kinwanina, “Natakho si Juan ay inapopotlongko nan olona.” ¹⁷ Kinwanin Herodes chi tay siya san nangipatiliw ken Juan issan chey, sa na't inpafalod siya midkakay ken Herodias ay asawan nan etadna ay si Felipe, tay inasawana. ¹⁸ Siya chi nan khotok nan nangwaniyan Juan ken Herodes, “Lawa nan mangiyamongam isnan asawan nan etadmo.”

¹⁹ Siya chi nan nanosongtan Herodias ken Juan ya laychena ay ipapatey siya. Ngem ad-i mabfalin ²⁰ tay omegyat si Herodes ken Juan khapo tay ammona ay nalenteg si Juan ya nakapet ken Apo Dios, et nay insasalakana siya. Sa et olay mo makorkor nan semekna isnan manggelana isnan ifab-aag Juan, laychena kayet ay manmannge isnan kankanana.

²¹ Ngem awni ya inomchan nan wayan Herodias, tay isnan akhew ay pitsan nan naiyanakan Herodes, nenpapiyasta siya. Inpaayag Herodes nan am-in ay okom, nan ap-apon nan sorchacho, ya nan am-in ay matangad ay takho id Galilea. ²² Sa et inmey nan magmagkit Herodias ay nensalasala, ya nalaylaychan si Herodes ya nan cheycha'y inayakhana ay makilaglagsak ken siya. Ket ay kanan Herodes isnan magmagkit, “Ibfakham ken sak-en nan olay ngag sisa ay laychem et sak ichowa.” ²³ Insapatana kayet ay nangwanin, “Olay ngag sisa'y kedchawem et ichowak, olay mo kakhedwan nan en-ap-apowak.”

²⁴ Sa et finmala ya kinwanina ken inana, “Ngag kay nan kedchawek?” Ket ay kanan inana, “Nan olon Juan Bautista.”

²⁵ Ala na't ya eey ken Ali Herodes sa na't kedchawen ay mangwanin, “Laychek ay ichowam kannay ken sak-en nan olon Juan Bautista ay mapapalato.”

²⁶Ya ket ay chad-ama nan fafawin Ali Herodes, ngem khapo isnan chey insapatana sa et tay wad-ay nan fisitana, ad-ina laychen ay maichen nan apchas na inkali ken siya. ²⁷Adi kad finmaa kannay isnan khwarchiyana ta en na alaen nan olon Juan. Sa et inmey ya pinotlongna nan olon Juan is kafabfalochan. ²⁸Et inyeyna tet-ewa ay mapapalato sa na't inchowana isnan magmagkit, ya inchowana ken inana.

²⁹Osto ay chinngen nan disipolos Juan chi, inmey cha ay nangala isnan awakna ay en nangikaob.

Nan Namanganan Jesus isnan Liman Lifo ay Takho

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰Sa cha't tinmoli ken Jesus nan apostolesna ya inokhodcha ken siya nan am-in ay cha cha inang-angnen ya insos-olo. ³¹Kinwanin Jesus ken chaicha, "Makekecheng tako ay omey isnan maid tagtakhowan, ta omilleng kayo is sinak-itan." Tay masoblisobli nan takho ken chaicha ya maid paat wayacha olay pay nan manganancha.

³²Sa cha't nakekecheng ay nenfangka ay inmey isnan mam-aid takho. ³³Nay met achi angstan cha nan nangila isnan kinmaanancha ya inmatonancha chaicha. Sa cha't nentagtagtag ay inmonod ay nalpo isnan kailili ischi, ket ay inmon-ona cha ay inomchan mo cha Jesus. ³⁴Issan chinmakalan Jesus, inilana nan angsaangsan ay takho ya chadlos naseg-ang ken chaicha tay kag cha karnilo ay maid manoktokkhong ken chaicha. Et angstan nan cha na insos-olo ken chaicha.

³⁵Issan nganngani malonokhan nan akhew, inmey nan disipolosna ken siya ay mangwanin, "Nay cha et makhosfet ya wad-ay tako isna'd ilit. ³⁶Kanam et achi ken chaicha ta omey cha isnan sanacha'y ensag-en ay ili ya kabfakhaang ta lomako cha is kanencha."

³⁷Ngem ket ay kinwanin Jesus, "Panganenyo chaicha."

Sa cha't kanan, "Apo, ay en kami ngen lomako is tinapay ay falor si chwa'y khasot ay denaryo" sa mi't ichowa ken chaicha ta kanencha?"

³⁸Sa na't kanan, "Kaat nan wad-ay ken chakayo ay tinapay? En kayo ilaen."

Osto'y inammowancha, kinwanicha, "Lima ay tinapay ya chwa ay filis." ³⁹Sa na't infilin ta patokchowencha am-in nan takho is sinpapangfon isnan kawad nan lokham. ⁴⁰Et siya chi ay tinmokcho cha ay naop-opon is sinkhagsot ya sinlilman poo.

⁴¹Sa et inalan Jesus nan chey lima ay tinapay ya chwa ay filis ya nentangad id chaya ay nyaman, sa na't pinet-apet-ang ya inchowana isnan disipolosna ta iwalascha. Sa na't inpaiwalas nan chwa'y filis ken chaicha am-in. ⁴²Nangan cha't am-in ya negsan cha. ⁴³Ya nan nakhayad

---

ⁿ 6:37 Nan esa'y denaryo et silcho isnan sin-akhew.

ay tinapay ya filis ay cha chinakhop nan disipolosna et sinpoo ya chwa ay nenkapno ay labfa. ⁴⁴Nan filang nan lallalaki yangkhay ay nangan et omeý is liman lifo.

Nan Nanalanan Jesus is Kaoson nan Fayfay

(Mateo 14:22-36; Juan 6:15-21)

⁴⁵Osto'y siya chi, inpafangkan kannay Jesus nan disipolosna ta mang-ona cha is chemangna ay ili ay Betsaida, sa na't inpasaa akhes nan cheycha'y takho. ⁴⁶Osto'y inpasaana chaicha, nanikid is kafilig ay en menlowalo.

⁴⁷Naesang si Jesus ischi engkhana ay sedsechemna. Wad-ay nan fangka is kakhawan nan fayfay, ⁴⁸ya inilan Jesus ay sikhab nan mangipadchalanancha isnan fangka tay ab-afikas nan chakhem ay mangab-afet ken chaicha. Isnan cha na tomalan-owan, inmey si Jesus ay nanad-alan is kaoson nan fayfay ay somagsag-en ken chaicha. Kanana en ta laosana koma chaicha, ⁴⁹ngem isnan nangil-ancha ken siya ay cha manad-alan isnan oson nan fayfay, kananchan away anito, ke cha't ay nenwakis. ⁵⁰Tay inilacha am-in ya nenkabfegyay cha.

Ngem nenkanan kannay Jesus ken chaicha, "Pabfikasenyó nan semekyo, tay sak-en na. Ad-i kayo omegyay." ⁵¹Sa et nakilokhan ken chaicha isnan fangka ket ay tinomke kannay san chakhem. Sa cha't chadlos nataataa, ⁵²tay egaycha naawatan nan ayen san chey inmat isnan tinapay tay sisya'y enkenteg nan olocha.°

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Nasakit id Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³Intot-oloy cha ay inmey is chemangna ya inomchan cha isnan ili ay Genesaret. Sa cha't padchakalen nan fangka. ⁵⁴Inmatonan kannay nan takho ischi si Jesus isnan osto ay finmalaancha is kafangka, ⁵⁵sa cha't waschin tatagtag ay cha en nenkorchag isnan olay entona ischi ay ili ta iyeycha ken Jesus nan nenkasakit ay maiyaamaka ay iyonodcha ken siya isnan olay entona ay kawadna. ⁵⁶Et olay mo entona nan inmayana, fanan-ig paymo chadchake ay ili, paymo id ilit, inyeycha nan masasakit isnan kamarkitan, sa cha't nenseg-ang ken siya ta sikchochencha olay paat yangkhay nan khayachan nan fachona. Et am-in ay nanikhod ken siya et naipagkhwis cha.

Nan Maiyegyatan nan Ekhad nan Fariseo

(Mateo 15:1-20)

7 ¹Issan namingsan naam-among ken Jesus nan Fariseo ya nan tapina ay mistolon si lenteg ay nalpo id Jerusalem. ²Inilacha ay lawa nan

° 6:52 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "tay nalango nan posocha."

inangnen nan tapina'y disipolos Jesus tay egaycha ona nenfola isnan nanganancha. ³(Tay nan Fariseo ya am-in nan Judio et sok-ed cha enfolo sa cha mangan, tay siya chi nan winanedcha ay ekhad nan ikik-itcha id solit. ⁴Ya mo nalpo cha is kamarkitan, ad-i cha paat mangan engkhana'y iyangnencha ona nan ekhadcha ay mawarsiyen isnan chanom.^p Angsan kayet ay ekhad nan iyangneangnencha, kag isnan menwarsiyancha isnan tasa, fanga, ya nan tapina kayet ay nakhaeb ay khanfang, ya nan tokchowancha.^q)

⁵Sa et pinoot nan cheycha'y Fariseo ya mistolon si lenteg ken Jesus ay mangwanin, “En man ad-i abfoloten nan disipolosmo nan mawanwaned ay ekhad nan ikik-it tako ay? Ya ke pet lawa nan angnencha tay ad-i cha enfolo ona sa cha't mangan.”

⁶Sa et kanan Jesus, “Chakayo ay kakas-okas-on, tet-ewa san inpadton Isaias maipoon ken chakayo. Insolatna ay mangwanin,

‘Siya na nan kanan Apo Dios:

‘Nan naycha ay takho et chad-ayawencha sak-en isnan topekcha ngem adchawi nan semekcha ken sak-en.

⁷Ongar yangkhay nan chomad-ayawancha, tay en cha isos-olo nan lenteg si takho ay siya kano chi nan sos-olon Apo Dios.”^r

⁸Ngag ngotoyo isnan filin Apo Dios ya mamangset kayo isnan ekhad si takho ay winanedyo.”

⁹Kinwanina kayet, “Khawis met nan ikkanyo ay mangad-i isnan filin Apo Dios ta nan et ekhadyo nan somya ay en yo pawadwad-en.

¹⁰Tay infilin Moises, ‘Patkhenyo nan amayo ya inayo,’ ya ‘Mo sino nan mangipangaag isnan amana paymo inana, et masapol ay maipapatey.’

¹¹Ngem teken nan kananyo. Tay mo wad-ay nan mangwani isnan amana paymo inana, ‘Chey. Korban et nan ento mo ifachangko ken chakayo’ (nan laychena ay kanan et naichowa et ken Apo Dios), ¹²itan-oyyo, ya ipawayo siya ay mamachang ken amana ya inana. ¹³Et khapo isnan sana ay ekhadyo ay ipafanesyo, maichenyo nan kalin Apo Dios. Ya angsan kayet nan kag tonacha ay cha yo ik-ikkan.”

¹⁴Inayakhan kasin Jesus nan takho, ya kinwanina ken chaicha, “Chengngenyon na, am-in kayo, ta maawatanyo. ¹⁵Faken nan ikamil nan takho is katopekna nan mangipangaag ken siya, mod-i ket nan fomala ay malpo isnan semekna. (¹⁶Chengngenyon et mampay na mo wad-ay kowengyo ay mannge!)”

P 7:4 Wad-ay kayet nan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin, “Ya mo nalpo cha is kamarkitan ad-i cha paat mangan engkhana'y mafonyakhancha ona isnan chanom.” Wad-ay akhes nan teken ay mangwanin, “*ad-icha kanan nan linakwancha engkhana'y warsiyancha ona isnan chanom.*” **q 7:4** Nan osto ay naisolat isna et, **kaseypancha.** Siya chi tay enchadchaolag cha mo mangan cha. **r 7:7** Ilaenyo nan Isaias 29:13.

¹⁷Osto'y tinaynan Jesus nan cheycha'y takho ya sinomkhep is afong, pinoot nan disipolosna mo ngag nan ayen nan chey ay al-aligna. ¹⁸Sa na't kanan, "Olay akhes ngen chakayo ya ad-iyo maawatan? Ay ke yo ad-i paat maawatan ay faken nan ikamil nan takho nan mangipangaag ken siya? ¹⁹Tay faken is kasemekna^s nan somkhepan nan maikamil mod-i ket is kapotona sa et fomala ay maitai." (Nan laychen Jesus ay kanan isnan chey ay kinwanina et, maid makakan is mangipangaag isnan takho.) ²⁰Sa na't kinwani kayet, "Nan fomala isnan takho nan mangipangaag isnan takho. ²¹Tay malpo isnan otekna ya nemnem nan ngaag ay semek, nan asi ay okhali, akew, patey, nan menchwadchwa isnan pantewna, ²²nan kinaakhom, apos, sailo, is yangkhay ay asi ay fikhaw, apal, pangaag, chayew ya inoong-ong. ²³Am-in nan naycha ay ngaag et malpo cha isnan semek si takho. Siya chana nan mangipangaag ken siya."

Nan Pammatin nan Fafai ay iFenisia ken Jesus

(*Mateo 15:21-28*)

²⁴Sa et naligwat si Jesus sidi ya kinmaan ay ome'y isnan sakop nan ili ay Tiro ya Sidon. Inmey nentee isnan esang ay afong ischi, ya ad-ina laychen ay maammowan nan kawadna, ngem khechangna'y naammowan kayet. ²⁵Nan esa'y fafai ay naan-anitowan nan anakna ay fafai et chinngena nan maipoon ken siya, ya inmey kannay isnan kawadna. Sa na't ala ya lokfob isnan sakhang Jesus ²⁶ay nangiseg-ang ta pakaanena nan anito ay inomchan isnan anakna. Nan chey ay fafai et Gentil ay Griego nan kalina ya nalpo id Fenisia ay esa'y ili id Siria.

²⁷Ya ket kinwanin Jesus, "Masapol ay mapangan ona nan ongang-a ay pangafong, tay ad-i osto mo aped alae nan kanen nan an-ak sa et ibkas isnan aso."^t

²⁸Ngem kinwanina kayet, "Tet-ewa nan kanam Apo, ngem olay siya chi, khechangna ay kanen nan aso ay wad-ay is khwab nan lamisaan nan makakan ay yagyakhen si ongang-a."

²⁹Kinwanin et Jesus ken siya, "Osto met. Tay siya sa nan kanam, chey inpeg-anan et nan anito nan anakmo. Somaa ka't." ³⁰Sa et sinmaa, ke na't inchanan nan anakna ay maseyseyep, ya tinaynan tet-ewa nan anito.

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Takho ay Natoweng ya Nangengek

³¹Kinmaan si Jesus id Tiro, ya inikwana id Sidon ya nan sakop nan Sinpoo ay Ili engkhana ay inomchan isnan fayfay id Galilea. ³²Idwani, inyeycha ken siya nan lalaki ay natoweng ya nangengek. Sa cha't nenseg-

---

^s 7:19 Nan osto ay naisolat isna et, "Tay faken is kaposona nan somkhepana." ^t 7:27 Mo mamingsan, nan kanan nan cheycha'y Judio isnan faken Judio et aso. Naawatan kannay nan fafai nan inyal-alig Jesus, sa et inyal-aligna kayet ken Jesus ay nenseg-ang ken siya.

ang ken Jesus ta ipatangna nan limana ken siya. ³³Initken Jesus nan chey ay lalaki isnan cheycha'y angsan ay takho, sa na't inpey nan lechengna isnan kowengna. Sa et nentobfa ay nangikappos isnan chilana nan lalaki. ³⁴Nentangad id chaya ya nenfon-es ay nen-achawag, sa na't kanan isnan lalaki, "Efata," ay nan laychena ay kanan et, "Makadnge ka."^u ³⁵Ket ay nakadnge kannay san lalaki ya nawayaan nan chilana, et nalatak chadlos nan enkak-aliyana.

³⁶Sa et finilin Jesus chaicha ta ad-icha og-okhochen, ngem isnan chadlos na mangiyad-ad-iyana isnan mangog-okhochancha, onanig cha kayet inokhookhod. ³⁷Chachama'y nataataa nan takho ischi ay mangwanin, "Khawis am-in nan ik-ikkana, tay olay nan natoweng, pakhawisena, ya nan nangengek, pakaliyena akhes."

Nan Namanganan Jesus isnan Epat Lifo ay Takho

(Mateo 15:32-39)

8 ¹Isnan namingsan, naamoamong kasin nan angsaangsan ay takho ken Jesus, ya maid et kanencha. Sa na't ayakhan nan disipolosna ya kinwanina, ²"Maseg-ang ak isnan naycha'y takho, tay tolo et ay akhewcha ken sak-en, ya nangkhay et nan sengetcha. ³Mo ipasaak chaicha ay maowat, at maolaw cha isnan chalan, tay adchawi nan somaalan nan tapina."

⁴Sa et kanan nan disipolosna, "Ento kay nan omalaan tako isna's kaponchag is sa tako ipangan isnan kag tona ay kaangsan si takho?"

⁵Sa na't kanan, "Kaat nan wad-ay sisa ay tinapay?"

"Pito," kinwanicha.

⁶Inpatokchon Jesus nan angsan ay takho is kalota, sa na't inala nan pito ay tinapay, ya osto ay nenyaman ken Apo Dios pinetpet-angna sa na't inchowa isnan disipolosna ay mangiwalas isnan takho. Sa cha't nawalawalasan. ⁷Wad-ay akhes ken chaicha nan akit ay filis. Nenyaman si Jesus ken Apo Dios, sa na't infilin ta maiwalas akhes isnan takho. ⁸Nangan cha't ya negsan cha, ya nan nakhayad ay tinapay ay cha chinakhop nan disipolosna et pito ay nenkapno ay labfa. ⁹Nan filang nan nangan ay takho et omey si epat lifo cha. ¹⁰Inpasaan et Jesus nan cheycha'y takho, sa cha't nenfangka kannay isnan disipolosna ay inmey isnan sakop nan ili ay Dalmanuta.

Nan Nangchawan nan Fafariseo ta En-ipaila si Jesus

is Katataa ay Kaimatonana

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹Idwani, wad-ay cha nan Fariseo ay inmey nakisodsochok ken Jesus ta tepngenchu siya. Infaagcha ta en-ipaila siya is katataa ay sinyal ay

^u 7:34 Nan osto ay ayen nan Efata et Matekwafan ka.

malpo id chaya. ¹²Chadlos ay nenfon-es” si Jesus sa na't kanan, “En man nan sinyal nan chadlos kedchakedchawen nan takho idwani ay? Tet-ewa nan kanak ken chakayo, maid ipailak ay sinyal isnan takho ay matatakho idwani.” ¹³Sa na't tinaynan chaicha ya nenfangka ay ome'y is chemangna.

Nan Nangiyalikhan Jesus isnan Sos-olon nan Fariseo isnan Fofod

(Mateo 16:5-12)

¹⁴Idwani, nalichongan nan disipolosna ay nanngget is tinapay. Kecheng nan es-esa'y tinapay nan wad-ay is kafangka. ¹⁵Finagfag-an Jesus chaicha ay nangwanin, “Ilaeny ta meymey-anyo nan awakyo isnan fofod nan Fariseo ya nan fofod Herodes.” ¹⁶Ket ay natotyia nan disipolosna ay mangwanin, “Kanana chi tay egay tako nanngget si tinapay.”

¹⁷Idwani tay ammon Jesus nan cha cha kankanan, kinwanina, “Ngag man nan kasin yo kanakanan isnan egayyo nannggetan? Ad-iyo ngen kayet ammo paymo maawatan? Sisyay enkenteg ngen nan oloyo?” ¹⁸Ay ke maid matayo ay mangila paymo kowengyo ay mannge? Ya ad-iyo ngen sesemken ¹⁹san nametpet-angak isnan lima'y tinapay ya inmanay isnan liman lifo ay takho? Kaat ay labfa nan pinnoyo isnan tinapay ay nakhayad?”

Sa cha't kanan, “Sinpoo ya chwa.”

²⁰Kinwanin Jesus, “Ya san pito ay tinapay ay inmanay isnan epat lifo, kaat ay labfa nan pinnoyo isnan nakhayad?”

Sa cha't kanan, “Pito.”

²¹Kinwanin et Jesus, “Ay ad-iyo ngen kayet maawatan?”

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Nakolap

²²Issan inomchanaan cha Jesus id Betsaida, wad-ay nan inyey nan takho ken siya ay nakolap. Sa cha't inseg-ang ken Jesus ta egnana siya. ²³Pinachang Jesus sa na't infala isnan chey ay ili. Tinobfaana nan matana sa na't inpatang nan limana ken siya ay nangwanin, “Ay wad-ay ngen ilaem?”

²⁴Nen-ila san nakolap ya kinwanina, “Wad-ay cha nan ilaek ay takho, ngem kag cha kaew ay manmanalan.” ²⁵Kinappos kasin Jesus nan matana, ya nenfongag ay osto, ket ay makaila chadlo. Et nalatalatak nan mangil-ana isnan am-in. ²⁶Sa et inpasaan Jesus siya ay mangwanin, “Ad-im ik-ikwan isnan ili ay somaa.”

Nan Kinwanin Pedro Maipoon ken Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷Sa et inmey kayet cha Jesus ya nan disipolosna isnan kailiili id Cesarea Filipos. Isnan manad-alanancha, kinwanina isnan disipolosna, “Sino ak isnan semek nan takho?”

---

† 8:12 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “nenfon-es isnan leng-agna.” † 8:17 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “nalango nan posoyo?”

²⁸ Sa cha't kanan, “Wad-ay cha nan mangwanin sik-a si Juan Bautista. Nan tapina akhes kanancha ay sik-a si Elias, ya wad-ay cha kayet nan mangwanin esang ka isnan tapina ay mamadto.”

²⁹ Sa na't kanan, “Chakayo kay, sino ak isnan semekyo?”

Sa et kanan Pedro, “Sik-a nan Cristo.”

³⁰ Sa na't finilin chaicha ta ad-icha ifab-aag isnan olay sino nan maipoon ken siya.

Nan Nangifag-an Jesus Maipoon isnan Likhat ya Eteyna

(Mateo 16:21-23; Lucas 9:22)

³¹ Sa et insolon Jesus ken chaicha ay mangwanin, “Sak-en ay Anak si Takho et masapol ay maipap-alikhat ya maad-i ak isnan amam-an si Judio, nan aap-apon si papachi, ya nan mimistolon si lenteg. Sak et maipapatey, ya isnan ikatlo ay akhew et kasin ak fomangon.” ³² Osto ay inlatlatak Jesus chi, inik-ak Pedro siya ya yinangyangana. ³³ Ngem issan nensakhongan Jesus ken siya ket ay inilana nan cheycha'y disipolosna, ya yinangyangana si Pedro ay nangwanin, “Komaan ka Satanas! Tay faken nan nemnem Apo Dios nan semsemkem mod-i ket nan nemnem si takho.”

Nan Kasasaad nan Mamati ken Jesus

(Mateo 16:24-28; Lucas 9:23-27)

³⁴ Sa et inayakhan Jesus nan ansan ay takho ya nan disipolosna, ya kinwanina ken chaicha, “Mo sino nan menlayad ay maifoweg ken sak-en, masapol ay lichongana nan awakna, awitena nan kolosna, ya maifoweg ken sak-en. ³⁵ Tay mo sino nan ad-i mangayyew isnan fiyagna ta olay matey midkakay ken sak-en ya isnan Khawis ay Chamag, at maisalakan. Ngem nan takho ay chadlos mangisalak isnan fiyagna et khechangna ay amasena. ³⁶ Ay ke wad-ay fongaen nan takho olay mo kowaena am-in nan wad-ay isnan lofong, ngem maid fiyagna ay eng-engkhana? ³⁷ Ay ke wad-ay kasin sa issakan nan takho isnan naamas ay fiyagna? ³⁸ Nan takho idwani, ad-icha paat kaaafolot ken Apo Dios, ya ngaag nan wad-ay ken chaicha. Mo wad-ay mabfain ay mangitakcheg ken sak-en ya nan sos-olok, siya akhes ay mabfain ak ay Anak si Takho ay mangitakcheg ken siya is omaliyak isnan katangtangachan Ama ya nan mangifowekhak isnan nasantowan ay angheles.”

9 ¹ Kinwanin kayet Jesus, “Tet-ewa kanak ken chakayo, wad-ay ken chakayo isna nan at ad-i mangippeng isnan etey engkhana ay ilaencha^x nan kamabfalin nan en-ap-apowan Apo Dios ay inmali.”

^x 9:1 Nan osto ay naisolat isnan Griego et, “wad-ay nan tapina ay tomatakcheg isna ay ad-i menlaman isnan etey engkhana ay ilaencha”

Nan Nateknan nan Ilan Jesus
(*Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36*)

²Kakwasan nan enem ay akhew, intakin Jesus si Pedro ya cha Santiago ken Juan ya nakekechong cha ay nanikid isnan esang ay at-atakchag ay filig. Ket ay tinmeken nan ilan Jesus isnan sakhangcha. ³Somili nan fachona ya enpoksasaat. Maid isnan nay lofong nan olay sino issa ay makaipapokaw isnan facho ta kag nan kapokaw nan fachona. ⁴Ke cha't inila cha Elias ken Moises ay cha makitot-oya ken Jesus. ⁵Sa et kinwanin Pedro ken siya, "Apo, khawis pet nan wad-ayan tako isna. Khomaeb kami is tolo ay ab-afong, enkwam nan esang, kwan Moises nan esang, ya kwan akhes Elias nan esang." ⁶Tay ad-ina ammo nan kankanana khapo isnan chad-ama ay egyatcha. ⁷Sa et wad-ay nan lifoo ay nangap-ap ken chaicha, sa cha't chinngge nan kali ay nalpo is kalifoo ya mangwanin, "Siya na nan laylaychek ay Anakko. Chengngenyoy siya!" ⁸Sa cha't ala ya monaang, ya maid et inilacha ay ib-acha mod-i ket kecheng et yangkhay si Jesus.

⁹Issan cha cha pomannachan is kafilig, finilin Jesus chaicha ta ad-icha ifab-aag isnan olay sino nan inilacha, engkhana ay sok-ed ona kasin fomangon siya ay Anak si Takho isnan etey. ¹⁰Adi kad iniigtocha yangkhay chi is kasemekcha, ngem nen-asisalodsodcha mo ngag nan ayen nan fomangonan isnan etey.

¹¹Sa cha't sinalodsod ken Jesus, "En man kanan nan mimistolon si lenteg ay masapol ay mang-ona ay omali si Elias ay?"

¹²Sa na't kanan, "Tet-ewa'y mang-ona si Elias ay omali ta nongnongena nan am-in. Ngem ngag kay nan naisolat maipoon ken sak-en ay Anak si Takho ay mangwanin masapol ay ilikhalikhatko nan chadlos sikhab ya sak et malayosan? ¹³Ngem kanak ken chakayo ay apchas et inmali si Elias, ya inangnencha nan olay ngag sisa ay laychencha ay angnen ken siya, ay maiyafoloy isnan naisolat maipoon ken siya."

Nan Nangipakhawisan Jesus isnan Fab-alo ay Naan-anitowan
(*Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a*)

¹⁴Issan tinmoliyan cha Jesus isnan kawad nan tapina ay disipolosna, inilacha ay angsaangsan nan takho ay mangaalifongfong ken chaicha, sa et nan mimistolon si lenteg ay cha nakisodsochok ken chaicha.

¹⁵Nataataa nan cheycha'y takho isnan nangil-ancha ken Jesus, sa cha't nentatagtag ay en manot-oya. ¹⁶Sa et kinwanin Jesus, "Ngag man nan maangang-aanyo?"

¹⁷Ket ay sinmongfat nan esang ken chaicha ay mangwanin, "Mistolo, inyalik nan fab-alok ken sik-a, tay sinkhep si nangengek ay anito siya.

¹⁸Ya mo chakhos segpen nan anito siya, et pen ifasfasna, ya omos-

osab nan topekna sa et komalkaletket nan fab-ana ya komenkenteg. Kinchawko isnan disipolosmo ta pakaanencha nan chey ay anito ngem ad-icha kafaelan.”

¹⁹Kinwanin et Jesus, “Chakayo ay maid pammatina! Ay kek sa makitetetee ken chakayo? Kaatna pan nan sak mangan-an-anosan ken chakayo? Yaiyo isna.” ²⁰Sa cha't inyey ken siya nan chey ay fab-alo, ya osto ay inilan nan chey anito si Jesus, nenpapayagpakhena nan fab-alo sa et natokang ya nenkok-olipagpag ay cha en-os-osab nan topekna.

²¹Sa et pooten Jesus ken amana, “Kaatna nan nenlapowan nan kag tona ay sakitna?”

Sa et kanan amana, “Issan sisya'y kaongana. ²²Kad-in ifasfasna siya is kaapey ya is kadchanom ta pateyena. Ngem mo way mabfalin si ikkam, pangngaasim ta someg-ang ka ya fomachang ka.”

²³Kinwanin et Jesus, “Em man kanan en mo way mabfalin si ikkak ay? Maid ad-i mabfalin ay ikkan nan wad-ay pammatina.”

²⁴Ket ay nabfanokhaw kannay nan aman nan fab-alo ay mangwanin, “Mamati ak, ngem kolang. Fomachang ka koma ta fomikas nan pammatik!”

²⁵Issan nangil-an Jesus ay cha entagtag nan angsan ay takho ay cha maamong, insag-okna nan anito ay mangwanin, “Sik-a'y anito ay nangipangengek ya nanoweng ken siya, filinek sik-a ta taynam siya ya ad-i ka kasin somsomkhep ken siya.” ²⁶Ket ay inpawakis ya inpapayagpag nan anito nan fab-alo sa et nabfanala ken siya. Et kag natey nan ilan nan fab-alo. Sa et angsan nan nangwanin, “Anay, natey.” ²⁷Ngem ket ay inalan Jesus nan limana ay namangon ken siya, ya tinmakcheg.

²⁸Issan sinmaalan cha Jesus ya nakekedchengancha isnan disipolosna isnan afong, pinootcha ken siya ay mangwanin, “En kami man ad-i tet-ewa makaipafala ay?”

²⁹Sa et kanan Jesus, “Maid makaipafala isnan kag todi ay ilan si anito mo ad-i esten ay enlowalo.”^y

Nan Kasin Nangifag-an Jesus isnan Mapateyana

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰Kinmaan cha Jesus ischi et inikwancha id Galilea. Ad-ina laychen ay ammon nan takho nan kawadcha, ³¹tay cha na isos-olowan nan disipolosna. Kinwanina, “Nay et maichowa ak ay Anak si Takho isnan kamabfalin nan takho ay sa mamatey ken sak-en. Ngem isnan maikatlo ay akhep, at kasin ak matakho.” ³²Nay met achi egaycha naawatan nan kinwanina, ya omegyat cha ay kasin mamoot ken siya.

^y 9:29 Isnan tapina ay naisolat ay kalin Apo Dios isnan Griego, nan naisolat et, “*mo ad-i esten ay enlowalo ya entipe.*”

Nan Kapapatekhan isnan En-ap-apowan Apo Dios

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³Sa et inomchan cha Jesus id Capernaum, ya issan wad-ayancha is kaafong kinwanina isnan disipolosna, “Ngag ta nan cha yo ap-appaten is kachalan?” ³⁴Ngem aped cha finofomtog tay nan cha cha natottotyaan is kachalan et maipoon isnan mo sino ken chaicha nan katotongchowan. ³⁵Tinmokcho si Jesus sa na't ayakhan nan sinpoo ya chwa'y disipolosna ya kinwanina, “Mo sino nan menlayad ay siya nan omon-ona et masapol ay ifafan-igna nan awakna ta enkotit ya ensilfi isnan am-in ay ib-ana ay takho.”

³⁶Sa et inayakhan Jesus nan esang ay ong-onga ya inpatakchegna isnan sakhangcha. Sa na't sakloyen ay mangwani ken chaicha, ³⁷“Mo sino nan manawat isnan esa'y ong-onga ay kag tona maigkhapo ken sak-en,^z et sak-en nan chawatena. Ya mo sino nan manawat ken sak-en, faken yangkhay sak-en nan chawatena mod-i ket chawatena akhes nan nangifaa ken sak-en.”

Nan Ad-i Fomoso ken Chatako, Chaicha nan Ib-a tako

(Lucas 9:49-50)

³⁸Sa et kinwanin Juan, “Mistolo, wad-ay nan inilami ay cha mangipakaan isnan anito maichalan isnan ngachanmo, ya inpawami tay faken tako foweg.”

³⁹Ngem kinwanin Jesus, “Ad-iyo aped ipawa siya, tay nan mangangnen isnan kamabfalin isnan ngachanko et ad-i mabfalin ay pangaakhena kannay sak-en. ⁴⁰Tay mo sino nan ad-i manopla ken chatako et wad-ay cha ken chatako. ⁴¹Tet-ewa kanak ken chakayo, mo sino nan mangipainom ken chakayo is olay sintastasa ay chanom tay takhon Cristo chakayo, et masobfalitan ay masobfalitan siya.”

Nan Chosan nan Takho ay Chomalatan nan Enfasolan

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴²Kinwanin kayet Jesus, “Mo sino nan enkhapowan nan fomasolan nan olay esang isnan naycha'y ongang-a ay mamati ken sak-en, et khaghag-awis yangkhay mo maitaked is kafakhangna nan chakchake ay losong ay fato, sa et maiwasit is kafayfay. ⁴³Et mo nan sana ay limam nan khotokna's enfasolam, pen potlongmo. Khakhag-awis si matormochan ka, mo ket maitapi ka isnan fiyag ay eng-engkhana, mo nan sisya'y chwa nan limam sa ka't omey id inferno isnan apey ay ad-i kaad-achep. ⁴⁴^a

---

^z 9:37 Nan osto ay naisolat et, “*maipoon isnan ngachanko.*” ^a 9:44 Isnan tapin nan nailiblo ay solat Marcos id sangad-om, wad-ay akhes nan bersikolo 44 ya nan bersikolo 46 ay mangwanin, “Siya nan ad-i kateyan nan fikhis ay mangmangan ken chaicha ya nan ad-i kaad-achepan nan apey.”

⁴⁵“Ya mo nan sana ay sikim nan khotokna's enfasolam, pen potlongmo. Khagkhag-awis si napilay ka, mo ket maitapi ka isnan fiyag ay eng-engkhana, mo nan sisya'y chwa nan sikim, sa ka't maiwasit id inferno. ⁴⁶^b

⁴⁷“Ya mo nan sana ay matam nan khotokna's enfasolam, pen loknatam. Khagkhag-awis si olay esang nan matam ay maitapi isnan en-ap-apowan Apo Dios mo nan sisya'y chwa nan matam ya maiwasit ka id inferno ⁴⁸ay ad-i katkatey nan fikhis ay mangmangan ken chaicha ya ad-i kaad-achep nan apey.”

⁴⁹“Tay am-in ay takho et maitneb cha isnan apey ay maiyalig isnan likhat.^c ⁵⁰Khawis nan asin, ngem mo mamaid nan aklitna, ngag kasin nan ikkana ay maiyasin? Ilaenyo et mampay ta maaasinan kayo, ta ad-i tomamnay, ya ilaenyo ta maiyornos kayo isnan ib-ayo.”^d

Nan Sos-olon Jesus Maipoon isnan Ichang

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

10 ¹Sa et kinmaan cha Jesus id Galilea ya inikwan cha isnan sakop nan Judea sa cha't khomchang isnan wanga ay Jordan. Ket ay kasin napnap-on nan angsan ay takho ken siya. Sa na't insos-olowan chaicha ay kag isnan sikhod ay ang-angnena.

²Sa et wad-ay cha nan Fariseo ay inmey ay manep tepeng/ mamadpachas ken siya. Kinwanicha, “Ay ipalofos ngen nan lenteg tako ay ichangen nan lalaki nan asawana?”

³Sinmongfat si Jesus ay nangwanin, “Ngag nan infilin Moises ken chakayo?”

⁴Sa cha't kanan, “Inpalofos met Moises ay mo ichangen nan lalaki nan asawana, et khab-ena ona nan kasolatan maipoon isnan en-ichangancha, sa na't ipakaan siya.”

⁵Kinwanin et Jesus, “Nan magtek yangkhay kinaweweyo^e nan khotok nan nangisolatan Moises issa ay filin. ⁶Ngem issan laplapona ay nangabana isnan ngonon, ‘khinaeb Apo Dios nan takho ay lalaki ya fafai.’^f ⁷Tay siya chi, masapol ay taynan nan lalaki nan amana ya inana ta en maiyamong isnan asaw-ena, ⁸et enfalin cha ay esang ay awak.’^g Adi kad faken cha et chwa mod-i ket es-esang cha. ⁹Nan et mampay nen-amongen Apo Dios, maid kalebfengan nan takho ay mangipaichang ken chaicha.”

¹⁰Issan kawadcha is kaafong, kasin pinoot nan disipolosna nan maipoon isnan kinwanina. ¹¹Sa na't kanan ken chaicha, “Mo wad-

^b 9:46 Nan osto ay naisolat isna et, “Tay am-in ay takho et maasinan cha isnan apey.”

^c 9:49 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “wad-ay talnayo isnan iib-ayo.” Chwa nan kaifalikkasan nan es-esang ay kali isnan Griego, talna ya ornos. ^d 9:50 Nan osto ay naisolat isna et, “tay nalango nan posoyo.” ^e 10:5 Ilaenyo nan Genesis 1:27.

^f 10:6 Ilaenyo nan Genesis 2:24. ^g 10:8 Nan teken ay kaifalikkasan nan nay et, “chwadchwaena nan pantewna ya nenfasol isnan inmona ay asawana.”

ay lalaki ay mangichang isnan asawana sa et omasawa is teken, et chwadchwaena nan pantewna.^h ¹² Siya akhes isnan fafai, mo ichangena nan asawana sa et mangasawa is teken, chwadchwaena nan pantewna.”

Nan Nangipakedselan Jesus isnan Ongang-a

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Idwani, wad-ay cha nan tapina ay nangiyey isnan ongang-a ken Jesus ta egnana chaicha. Ngem ket ay sinosonget nan disipolosna chaicha. ¹⁴ Osto'y inilan Jesus, sinmonget, ya yinangyangana nan disipolosna, “Ogkhayenyo nan ongang-a ay omali ken sak-en. Ad-iyo ipap-awa chaicha. Tay nan kag tosacha ay takho nan maitapi isnan en-ap-apowan Apo Dios. ¹⁵ Tet-ewa kanak ken chakayo, nan ad-i manawat isnan en-ap-apowan Apo Dios kag isnan angnen nan ong-onga ay manawat, at ad-i maitapi.” ¹⁶ Sa na't sinakloy chaicha ya inpatangna nan limana ken chaicha ay namindisyon ken chaicha.

Nan Nafaknang ay Mangan-anap isnan Fiyag ay Maid Pengpengna

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ Issan cha maligwatan Jesus ay kasin enfaatana, nentagtag ken siya nan esa'y lalaki ya nenfalintomeng isnan sakhangna. Sa na't kanan, “Khawis ay Mistolo, ngag man nan masapol ay angnek ta tawichek nan fiyag ay maid pengpengna?”

¹⁸ Sa et kanan Jesus, “Ngag man nan mangwaniyam en khawis ak? Ad-i ngen maid khawis mod-i yangkhay si Apo Dios? ¹⁹ Ammom met nan cheycha'y filina:

Ad-i ka enpatey;

Ad-im chwadchwaen nan pantewmo;

Ad-i ka mangakew;

Ad-i ka en-engag ay enpangaag isnan ib-am;

Ad-i ka entokong;

Patkhem cha amam ken inam.”

²⁰ Ket ay sinmongfat nan lalaki ay nangwanin, “Mistolo, inkaong-ongak met ay nangang-angnen am-in issacha ay filin.”

²¹ Insisin-eng Jesus siya ya chadlos nalaychan ken siya. Sa na't kanan, “Wad-ay nan esang kayet ay kolangmo. Engka ilako nan wad-ay ken sik-a ta sam et ichowa nan lakona isnan maid mabfalincha, et wad-ay akonmo id chaya. Sa ka't omali ay maifoweg ken sak-en.” ²² Siya chi ya ket ay chadlos sinmasanga nan lalaki khapo isnan kinwanin Jesus. Sa et kinmaan ay nenngongoyos tay chadlos nafaknang.

---

^h 10:11 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Kafaelanyo ngen ay inomen nan tasa ay sak inomen”

²³Nenmonaang si Jesus ay nangila isnan cheycha'y disipolosna ya kinwanina ken chaicha, "Chad-ama ay sikhab nan somkhepan nan faknang isnan en-ap-apowan Apo Dios!" ²⁴Nataa nan disipolosna isnan kinwanina. Ngem kinwanin kayet Jesus ken chaicha, "An-akko, chad-ama ay sikhab nan somkhepan isnan en-ap-apowan Apo Dios! ²⁵Malanlanoy nan somkhepan nan kamelio isnan lokaw si kachayom, mo nan somkhepan nan faknang isnan en-ap-apowan Apo Dios."

²⁶Sa cha't nataataa ay mangwanin, "Mo siya sa, sino mampet nan maisalakan?"

²⁷Sa et insisin-eng Jesus chaicha ay mangwanin, "Maid kafaelan nan takho, ngem teken ken Apo Dios, tay kafaelana am-in."

²⁸Kanan et Pedro, "Chakami kay, tinaynanmi met am-in nan wad-ay ken chakami ta maifoweg kami ken sik-a."

²⁹"Wen," kinwanin Jesus, "ya tet-ewa kanak ken chakayo, mo sino nan manaynan isnan afongna, aag-ina, inana, amana, an-akna paymo nan lotana midkakay ken sak-en ya nan Khawis ay Chamag, ³⁰at maminkhasot cha ay masobfalitan. Maagtan cha idwani ay matatakhowancha is angstan ay afong, aag-i, in-a, an-ak ya lota, ya maitapi cha akhes ay maipap-alikhat. At chawatencha kayet nan fiyag ay eng-engkhana isnan omali ay fiyag. ³¹Ngem angstan cha nan omon-ona idwani, ay at enkotit. Ya angstan nan kotit ay at omon-ona."

Nan Kasin Kinwanin Jesus Maipoon isnan Mapateyana (*Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34*)

³²Issan cha cha manikichan id Jerusalem, cha mamangpango si Jesus. Matatakag cha nan disipolosna, sa et omegyat nan cheycha'y omon-onod ken chaicha. Inayakhan et kasin Jesus nan sinpoo ya chwa ay disipolosna, sa na't ifaag ken chaicha nan sa maangnen ken siya. ³³Kinwanina, "Nay manikid tako id Jerusalem, ay maichawchawak ay Anak si Takho isnan aap-apon si papachi ya nan mimistolon si lenteg. Ya at kedchengancha sak-en ay mangipapatey. Sa cha't ichowa sak-en isnan Gentil, ³⁴ay at chomopichopis ya tomobfatobfa. Somaplisaplit cha akhes sa cha't pomatey. Ngem at matakho ak kasin isnan maikatlo ay akhew."

Nan Kinchaw cha Santiago ken Juan ken Jesus (*Mateo 20:20-28*)

³⁵Idwani, inmey ken Jesus cha Santiago ken Juan ay an-ak Zebedeo ya kinwanicha, "Mistolo, wad-ay man nan laychenmi ay angnem koma ken chakami."

³⁶Sa et kanan Jesus, "Ay ngag kan nan laychenyo ay angnek ay mamachang ken chakayo?"

³⁷Sa cha't kanan, "Mo tomokcho ka isnan katangtangacham, ipalofosmo ta patokchowem man nan esang ken chakami is kakannawanmo ya nan esang is kakannikhidmo."

³⁸Ngem ket ay kinwanin Jesus, “Ad-iyu ammo nan kedkedchawenyo. Makaikatpe kayo ngen isnan omali ay chad-ama'y likhatko?ⁱ Makaikatpe kayo ngen isnan ilan si fonyag ay sak kafonyakhan?”

³⁹“Wen, makaikatpe kami,” insongfatcha.

Sa et kanan Jesus, “Tet-ewa, at inaagyo nan chad-ama'y likhat ay kag ken sak-en, sa kayo't mafonyakhan isnan siya met laeng ay ilan si fonyag ay sak kafonyakhan. ⁴⁰Ngem faken sak-en nan mangichowa isnan kalebfenganyo ay tomokcho is kakannawan ya kannikhidko, tay wad-ay et nan apchas naisagkhanaana.”

⁴¹Osto ay chinngen nan sinpoo ay disipolos nan maipoon sidi, linilikhetcha cha Santiago ken Juan. ⁴²Sa et inayakhan Jesus chaicha ay mangwanin, “Ammoyo nan okhalin nan cheycha'y en-ap-apo koma isnan cheycha'y Gentil. Palikhatencha nan iyap-apowancha. Olay nan cheycha'y okomcha et ipip-ilitcha nan kalebfengancha. ⁴³Ngem faken siya sa ken chakayo, mod-i ket mo sino ken chakayo nan menlayad ay en-ap-apo, et siya koma nan ensilfi ken chakayo. ⁴⁴Ya mo sino nan menlayad ay siya nan katongchowan, siya koma nan mafab-aa isnan olay sino. ⁴⁵Tay olay sak-en ay Anak si Takho et egay ak inmali ay masilfiyan, mod-i ket ta ensilfi ak isnan takho, ya ta ichowak nan fiyagko ay mensaka isnan ang-angsan.”

Nan Nangipakhawisan Jesus ken Bartimeo ay Nakolap

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶Sa et inomchan cha Jesus id Jerico. Issan kinmaanancha ischi isnan disipolosna naifofoweg nan chadlos angsan ay takho. Ya wad-ay nan nakolap ay enngachan si Bartimeo ay anak Timeo ay tomotokcho is kailit nan chalan ya enlimlimos. ⁴⁷Osto ay chinngena ay si Jesus ay iNazaret nan lomal-aos, naneng na't ya fokhaw ay mangwanin, “Jesus ay Anak David, seg-angam sak-en!”

⁴⁸Sa et angsan cha nan nenyangyang ken siya ay cha mangipagkhinek. Ngem onanig na infokhaw, “Anak David, seg-angam sak-en!”

⁴⁹Tinomke si Jesus sa na't kanan, “Ayakhanyo siya.”

Sa cha't ayakhan nan nakolap ay lalaki. Kinwanicha, “Pabfikasem nan semekmo. Maligwat ka tay cha na ayakhan sik-a.” ⁵⁰Ala na't ya kaan isnan kakhayna ya nalanigwat ay omey ken Jesus.

⁵¹Sa et kanan Jesus, “Ngag nan laychem ay ikkak ken sik-a?”

“Apo,” kinwanina, “laychek man ay makaila ak kasin.”

⁵²Kinwanin et Jesus, “Somaa ka't mampay. Nan pammatim nan nangipagkhawis ken sik-a.” Ya ket kannay makaila, sa et nakion-onod ken cha Jesus.

ⁱ 10:38 Nan kalin nan Judio isna et, **Hosanna**. Nan laychena ay kanan et, **fomachang ka paymo omisalak ka**.

Nan Sinomkhepan nan Mesias ay si Jesus id Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 ¹Issan nganngani inomchanaan cha Jesus id Jerusalem, ya wad-ay cha isnan ili ay Betfage ya Betania isnan filig ay Olivo, finaana nan chwa ay disipolosna ²ya kinwanina, “En kayo isnan sasakhangenyo ay ili, et mo somkhep kayo ischi at edchananyo kannay nan maitataked ay anak si dangki ay eg-ay kasaksakayan. Fadfachenyo nan talina ya iyaliyo. ³Mo wad-ay mangwanin, ‘En yo man aped angnen sa ay?’ kananyo, ‘Masapol nan Apo nan nay,’ ya at ipalofosna kannay chi.”

⁴Inmey cha, et inchanancha tet-ewa is kakarsa nan anak si dangki ay maitataked is kapantew nan afong, sa cha't fadfachen nan silona. ⁵Ket ay kanan nan cheycha'y entatakcheg ischi, “En yo man aped fadfachen sa ay?” ⁶Sa cha't infakha nan kinwanin Jesus ay kanancha, ke cha't ay intan-oy.

⁷Sa cha't inyey nan chey anak si dangki ken Jesus, ya inyap-apcha nan kakhaycha, et nensakay si Jesus. ⁸Angsan cha nan nangiyaplag isnan kakhaycha is kachalan. Nan akhes tapina et cha cha sinmipling is pingin si kaew is kailit nan chalan ya inyap-aplagcha is kachalan. ⁹Sa et nan cheycha'y namangpango ya inmon-onod ken Jesus, et infogfokhawcha ay mangwanin, “Machad-ayaw ka!^j Bindisyonan Apo Dios sik-a ay omali ay mangitakcheg ken siya.^k ¹⁰Bindisyonan koma Apo Dios nan omali ay en-apapowan ikit tako ay David. Machad-ayaw nan Dios ay Katotongchowan!”

¹¹Osto'y sinomkhep si Jesus id Jerusalem, inmey is kaTimplo ya minonaangna nan am-in ay wad-ay ischi. Sa cha't nenpaBetania isnan sinpoo ya chwa ay disipolosna, tay nganngani et ay maschem.

Nan Kaew ay Maid Fekhasna

(Mateo 21:18-19)

¹²Issan kawaksana, isnan cha cha tomoliyan ay malpo id Betania, ket ay naowat si Jesus. ¹³Nilana't nan kaew ay higos ay wad-ay isnan adchawi ay angsaangsan nan tofona. Sa et sinmag-en ay mangila mo wad-ay fekhasna, ngem maid paat inchanana is fekhasna mod-i ket nan tofona yangkhay, tay fakena timpo ay mamkhas. ¹⁴Sa na't kanan, “Olay kaatna, at maid mangmangan sinan fekhasmo!” Chinngen nan disipolosna nan chey ay infakhana.

---

^j 11:9 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*omali isnan ngachan nan Apo.*” ^k 11:9 Ta makafayad nan Judio isnan ichatoncha is kaTimplo, masapol ay isokatcha nan sipingcha'y siping si iRoma isnan sipingcha ay Judio. Nan akhes tinnawen ay fab-ayachancha is kaTimplo, masapol akhes ay ipasokatcha isnan cheycha'y ensoksokat isnan siping, et siya nan ad-acha ay enkhalansiyaan nan cheycha'y ensoksokat si siping.

Nan Nangipakaan Jesus isnan Komersiyanti is kaTimplo
(*Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22*)

¹⁵Issan inomchanan cha Jesus id Jerusalem, sinomkhep isnan awwichan nan Timplo, sa na't ala ya soyog isnan wad-ay ay cha en-ilaklako ischi ya nan cha lomaklako. Finalintowagna nan lamisaan nan cheycha'y ensoksoakat si siping,^l ya nan tokchowan nan cheycha'y en-ilaklako si kalopati.^m ¹⁶Inpawana nan en-aagto ya nan ensasakfat ay mangikwan is kaTimplo. ¹⁷Sa na't insolowan chaicha ay mangwanin, "Ad-i ngen naisolat isnan kalin Apo Dios, 'Nan afongko, et makwanin afong ay enlol-owalowan si takho ay nalpo isnan olay entona ay ili,' ngem khinaebyo ay afong si mangaakew."

¹⁸Issan nanngelan nan aap-apon si papachi ya nan mimistolon si lenteg isnan kinwanina, inyan-anapcha nan ikkancha ay mamatey ken siya. Tay omegyat cha ken siya khapo isnan isos-olona ay chadlos nangipataa isnan katakhotakho. ¹⁹Osto ay sedsechemna tinaynan cha Jesus nan ili.

Nan Nenpail-an Jesus isnan Kinafikas nan Pammati ya Lowalo
(*Mateo 21:20-22*)

²⁰Issan kawitana, linaosancha san kaew ay higos ya ket nalango, olay nan lamotna. ²¹Sinmek et Pedro san kinwanin Jesus sa na't kanan, "Apo, ilaem kay ya! Nalango et nan chey kaew ay higos ay inpangaagmo!"

²²Sa et kinwanin Jesus, "Mamati kayo ken Apo Dios. ²³Tet-ewa kanak ken chakayo, olay sino ay mangwani isnan nay ay filig, 'Matan-ang ka ta maibkas ka is kafayfay,' sa et ad-i enchwadchwa, mod-i ket patiyena ay maangnen ay maangnen nan kanana, et siya tet-ewa nan at maangnen. ²⁴Tay siya chi kanak ken chakayo, mo ngag issa nan kedchawenyo ken Apo Dios isnan enlowalowanyo, patiyenyo ay tet-ewa ay chawateno, ya at enkwayo. ²⁵Ya mo enlowalo kayo,ⁿ ya ammoyo ay wad-ay sakit si semekyo isnan ib-ayo ay finmasol ken chakayo, pakawanenyo chaicha, ta pakawanen akhes Amayo id chaya nan fasolyo. ²⁶(Nay met achi mo ad-iy pakawanen, et akhes ad-i pakawanen Amayo id chaya nan fasolyo.)"

---

^l 11:15 Cha cha en-ilaklako isnan kalopati isnan cheycha'y posi ay mensapol isnan ichatoncha ken Apo Dios, et ad-acha nan magkhalansiyacha. Ad-icha semken ay is kakawad kannay nan en-ilol-owalowan nan cha cha enlakwan, ay manangaw isnan takho ay menlayad ay en menlowalo. ^m 11:15 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "Ya mo tomakcheg kayo ay enlowalo" Siya na nan ekhad nan Judio ay enlowalo, tay kananchan wad-ay si Apo Dios ken chaicha, et nay ad-i cha koma tomokcho ay manot-oya ken siya. ⁿ 11:25 Nan osto ay naisolat isna et, "Kinmaong akhes is enfalliwesan." Isnan ekhad nan Judio, ofas nan khab-encha is fayas. Kaongancha nan fato sa cha't lokawan. Sa cha't khatigkhatinan nan ofas ay naippey isnan kinaongancha ay falliwesan, ay mangala isnan chanomna ay khab-encha is fayas.

Nan Kalebfengan Jesus
(*Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8*)

²⁷Issan kasin inmayan cha Jesus id Jerusalem, ya wad-ay siya ay manad-alan is kaawwichan nan Timplo, inmey cha ken siya nan aap-apon si papachi, nan mimistolon si lenteg ya nan amam-an si Judio. ²⁸Sa cha't kanan ken siya, “Ngag nan kalebfengam ay mangik-ikkan isnacha? Sino nan nangichowa isnan kalebfengam ay mangangnen issacha?”

²⁹Sa et kanan Jesus, “Salodsochek ken chakayo. Mo songfatanyo nan kanak, sak et akhes ifaag nan nalpowan nan kalebfengak ay mangangnen isnacha. ³⁰Siya na nan salodsodko: ‘Sino nan nalpowan nan kalebfengan Juan ay mamonyag? Nalpo ngen ken Apo Dios paymo isnan takho?’ Ifaagyo!”

³¹Sa cha't kanan ay natoty, “Mo kanan tako, ‘Nalpo ken Apo Dios,’ at kanan, ‘Ya ke yo mampay ad-i patiyen siya mo?’ ³²Ngem ay ke tako akhes sa kanan, ‘Nalpo isnan takho?’ ” Tay omegyat cha isnan sa angnen nan katakhotakho, tay ifilangcha am-in ay tet-ewa ay mamadto si Juan.

³³Adi kad kinwanicha't ken Jesus, “Ad-imi ammo.”

Sinmongfat et akhes si Jesus ay nangwanin, “Ad-ik et akhes ifaag ken chakayo mo ngag nan kalebfengak ay mangangnen isnacha.”

Nan Nangiyalikhan Jesus isnan Aap-apon si Judio isnan Ngaag ay Makidkidno

(*Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19*)

12 ¹Sa et inyal-alig Jesus ay nangisolo ken chaicha, “Wad-ay nan esa'y takho ay nenmola is ofas is kaomana, sa na't inalachan. Khinmaeb akhes is falliwes,^o sa et nan ab-afong^p ay entey-an nan enfelew. Sa na't inpasama ya nenfaat isnan teken ay ili. ²Osto ay timpon si pinagpopokhas, finaana nan en manot-oya isnan cheycha'y nannama ta alaena nan chatag nan apona. ³Nay met achi alan et nan cheycha'y nangipasamalana ya faifaig ken siya, sa cha't aped inpakaan ay maid paat inalana. ⁴Idwani kasin finmaa is teken, ngem pinak-ocha nan olona ya inlayolayosancha. ⁵Sa et finmaa kasin is esang, ngem ke cha't ay pinatey. Siya akhes nan inangnencha isnan angsan kayet ay finaana: finaigcha nan tapina ya nan tapina kayet pinateycha.

⁶“Siya chi ya engkhana ay nan et yangkhay anakna ay kedkecheng ay laylaychena nan nakhayad. Ya ket ay siya et nan finaana tay

---

^o **12:1** Isnan ekhad nan Judio, mo khomaeb cha is enfeb-elewan, tomoping cha is atatakchag ta maila ay khawis nan felewancha. Nan osto ay naisolat isna et, “Tinmoping is tori.” **P 12:1** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*katataa isnan mata tako.*” Ilaenyo nan Salmo 118:22,23.

kinwaninan, 'At chadlo ibfaincha nan anakko.' ⁷Ngem ket ay nan cheycha'y manamsama isnan ofasan, kanan cha't ay natoty, 'Naay nan sa manawid. En tako pateyen ta enkwa tako nan tawidna.' ⁸Sa cha't inala ay namatey ya nen-ibkascha is kailitna."

⁹Sa et kinwanin Jesus, "Idwani, ngag et kay nan angnen nan nenkwa isnan ofasan isnan cheycha'y manamsama? At kanaali ay mamatey ken chaicha, sa na't ipabfanes nan omana isnan teken. ¹⁰Ay egayyo ngen paat finasa nan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin,

'Nan chadlos fato ay inad-in nan tomotoping, et siya nan nenfalin ay kapapatekhan ay fato isnan pegnadna.

¹¹Siya sa nan chonon Apo Dios ya katataa ken chatako?'"^q

¹²Adi kad inanapcha nan ikkancha'y maniliw ken siya, ngem omegyat cha isnan katakhotakho tay ammocha ay chaicha nan kankanan Jesus isnan inyal-aligna. Tay siya chi tinaynancha si Jesus ya kinmaan cha.

Nan Maipoon isnan Enfayachan isnan Fowis

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³Sa cha't inpaey ken Jesus nan tapina ay Fariseo ya nan ib-acha ay disipolos Herodes ta en cha sikapan ay maniliw ken siya isnan kankanana. ¹⁴Inmey cha sa cha't kanan, "Mistolo, ammomi ay osto ka. Ad-i ka mangiyoya isnan kankanan nan takho, ya maid pawadwad-em tay faken nan wad-ay isnan takho nan il-ilaem, mod-i ket tet-ewa ay isos-olom nan okhali ay laychen Apo Dios. Ibfakham ed mo ipalofos nan lenteg tako'y Judio nan enfayachan isnan fowis ken Cesar, paymo ad-i? ¹⁵Masapol ngen ay fayachanmi chi paymo ad-i?"

Ngem tay ammon Jesus ay kakas-okas-on cha, kinwanina, "Ya ke kayo chadlos tometepeng/pomadpachas ay? Omyali kayo is siping ta ilaek."

¹⁶Sa cha't inagtan ya kinwanina ken chaicha, "Sino nan nenkames ya nenggachan isnan wad-ay isna?"

Sa cha't kanan, "Si Cesar."

¹⁷Kinwanin et Jesus, "Ichowayo et mampay ken Cesar nan lebfengna'y enkwa, ya ken Apo Dios nan lebfengna akhes ay enkwa." Ke cha't ay nataataa isnan kinwanina.

Nan Maipoon isnan Kasin Matakhowan nan Natey

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸Sa et wad-ay cha nan Saduceo ay en nangila akhes ken Jesus. (Chaicha nan ad-i mamati isnan kasin matakhowan nan matey.) Nensalodsod cha ken Jesus ay nangwanin, ¹⁹"Mistolo, wad-ay nan insolat

^q 12:11 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "nan sag-enmo."

Moises ay lenteg ta wanchen tako nan kag tona: ‘Mo matey nan inasawan ay lalaki ya maid anakna, masapol ay asaw-en nan akhina nan chey ay nailekkasan, ta enpawad-ay si anak nan akhina ay natey.’²⁰ Idwani, wad-ay nan pito ay sin-ag-i ay lallalaki. Inmasawa nan inaona, ya ket natey ay maid winad-ayna.²¹ Sa et inasawan nan ikadwa nan chey ay nailekkasan, ngem natey akhes ay maid anakcha. Siya kayet akhes chi nan inmat isnan ikatlo engkhana²² isnan ikapito. Natey cha am-in ay maid anakcha. Awni pay ya ket natey akhes nan chey ay fafai.²³ Idwani, isnan chey ay akhew ay kasin matakhowan nan natey, sino nan osto ay asawana? Tay siya chi ay inasawan met nan pito ay sin-ag-i siya.”

²⁴ Sa et sinomfat si Jesus ay nangwanin, “Ad-i ngen siya sa nan nenkamaliyanyo, tay ad-iyo ammo nan kalin Apo Dios paymo nan kamabfalina? ²⁵ Tay mo kasin cha matakho isnan etey, at maid maasaswa paymo maipasawa, mod-i ket kag cha isnan angheles id chaya. ²⁶ Ya mo maipoon isnan kasin matakhowan nan natey, egayyo ngen finasa nan inpaisolat Apo Dios ken Moises maipoon isnan enfidfichang ay chapong? Kinwanin Apo Dios ken siya, ‘Sak-en nan Dios cha Abraham, Isaac ya Jacob.’ ²⁷ Laychenay kanan en faken siya nan Dios si natey, mod-i ket Dios nan matatakho. Siya na nan kail-an nan nenkamaliyanyo.”

Nan Kapapatekhan ay Filin isnan Lenteg

(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

²⁸ Issan nanngelan nan esa'y mistolon si lenteg nan chey ay totyacha ya nakisodsochokancha, ya chinngena ay osto am-in nan insongsongfat Jesus, ket ay sinmag-en ken siya ya nensalodsod ay mangwanin, “Ngag nan kawedwedchaan ay filin?”

²⁹ Sa et kanan Jesus, “Nan kawedwedchaan ay filin et siya na: ‘Chengngenyoy ay Israelitas: Nan Apo ay Dios tako et siya yangkhay nan Apo. ³⁰ Masapol ay laylaychem nan Apo ay Diosmo isnan am-in ay wad-ay ken sik-a: nan posom, nan leng-agmo, nan semekmo ya nan fikasmo.’ ³¹ Nan ikadwa et siya na: ‘Masapol ay laylaychem nan ib-am ay takho’ ay kag isnan menlaycham isnan awakmo.’ Maid kasin wedwedwecha ay filin mo nan naycha.”

³² Sa et kinwanin nan chey mistolon si lenteg, “Osto sa, Mistolo. Tet-ewa nan kanam ay es-esang yangkhay nan Dios ya maid kasin teken mod-i siya yangkhay. ³³ Osto nan kanam ay masapol ay laylaychen tako siya isnan am-in ay wad-ay ken chatako: nan poso, nan semek ya nan fikas. Sa et masapol ay laylaychen tako nan ib-a ay takho ay kag isnan menlaychan tako isnan awak tako. Tet-ewa ay wadwad-ay chana ay angnen mo nan en-ichatonan ken Apo Dios isnan enki-iwi ay mapoowan engkhana ay chomapo ya nan tapina kayet ay chaton.”

---

r 12:31 Ilaenyo nan Salmo 110:1.

³⁴Issan nangil-an Jesus ay khawis nan semekna ay nanongfat ken siya, kinwanina, “Nganngani ay maitapi ka isnan en-ap-apowan Apo Dios.” Makwas chi ya maid et kasin natoled ay ensas-alodsod ken siya.

Nan Salodsod Maipoon isnan Kaapo ay Nalpowan nan Cristo

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵Isnan namingsan ay cha en-isos-olo si Jesus is kaTimplo, kinwanina, “Ngag nan mangwaniyan nan mimistolon si lenteg ay nan Cristo et malpo isnan waned David? ³⁶Tay inischon nan Ispirito Santo ken David ay mangwani isnan kag tona maipoon isnan Cristo. Kinwanina,

‘Kinwanin nan Dios Apo isnan Apok,

‘Itokchom is kakannawanko engkhana ay ippeyko nan fosom ay enkhatkhatinam.’^s

³⁷Si kannay David nan nangwanin Apo ken siya ay Cristo. Tay siya chi, ngag kay nan ikkana ay anak David siya?” Et siya chi ay enlal-ayad nan katakhotakho ay nannange isnan cha na infagfakha.

Nan Okhali ay Ad-iyen Jesus

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸Issan cha nen-isos-olowan Jesus kinwanina, “Ilaenyo ta en-annad kayo isnan mimistolon si lenteg, ay en yangkhay mangichalachalan isnan khag-awis ay anancho ay fachocha. Laychencha akhes ay maichad-ayaw is kamarkitan, ³⁹isnan kakhawisan ay tokchowan is kasinagoga, ya nan kaidchayawancha isnan tomokchowancha mo maayakhancha ay makikan. ⁴⁰Maid ad-icha angnen ay en mensikasikap isnan cheycha'y nailekkasan ta mangal-ancha isnan afongcha. Sa cha't anchoanhowen nan lowalocha ta mafob-oya cha. At kadchacham-etan nan chosacha!”

Nan Nangichoowan nan Nailekkasan isnan Sipingna ken Apo Dios

(Lucas 21:1-4)

⁴¹Tinmokcho si Jesus isnan sakhang nan maipaypay-an si siping, ya finob-oyana nan angnan ay cha mangippey isnan sipingcha ischi. Inilana ay angnan cha nan fafaknang ay cha nangippey isnan ad-acha. ⁴²Sa et wad-ay akhes nan inmey ay nailekkasan ay maid mabmabfalina, ya inpeyna nan chwa ay tanso ay omey is sais yangkhay. ⁴³Sa et inayakhan Jesus nan disipolosna ya kinwanina ken chaicha, “Tet-ewa nan kanak, ad-ad-acha nan inpey nan naay ay posi ay nailekkasan mo nan inpey am-in nan tapina ay cha nen-ippey. ⁴⁴Tay inchowacha am-in nan sobla isnan ifaknangcha, ngem nan nay ay nailekkasan, olay mo maid mabfalina, inchowana am-in, am-in nan ikatakhona.”

^s 12:36 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*khapo isnan ngachanko.*”

Ifaag Jesus nan sa Maikkan isnan Lofong is Kaomodchiyan

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 ¹Issan finmal-an cha Jesus is kaTimplo, kinwanin nan esa'y disipolosna, “Mistolo, ilaem kay ya! Aye pay nan kinagkhawis nan sanacha'y fato ya nan nangnen nan afong ay nakhaeb!”

²Sa et kanan Jesus, “Siya man, isin-engyo achi nan naycha'y chadchake ay afong. Ngem awni pa achi et maid paat olay esang is entotoon ay fato tay at maikoob cha am-iam-in.”

Nan Omali ay Kholo ya Likhat

(Mateo 24:13-14; Lucas 21:7-19)

³Nawni ya ket isnan tomotokchowan Jesus isnan filig ay Olivo ay chemang nan Timplo, inkekecheng cha Pedro, Santiago, Juan ya si Andres ay nensalodsod ay mangwanin, ⁴“Ibfakham ed mo kaatna nan sa kaamatan nan sanacha. Ngag nan kaimatonan nan sa maangnenan am-in nan naycha?”

⁵Sa et kanan Jesus, “Ilaenyo mampay ta ad-i kayo masasailowan. ⁶Angsan cha nan fomala ay mangosar isnan ngachanko ay Cristo ya mangmangwanin, ‘Sak-en nan Cristo,’ ya at angsan nan sailowancha. ⁷Awni’t chengngenyon nan chamag maipoon isnan khofat isnan ensag-en ya isnan adchawi. Ad-i kayo omeg-egyat, tay siya chadlo sa nan maangnen ay maangnen, ngem faken kayet sa nan mapengpengnan nan lofong. ⁸Tay at enfifinnaloknit ona nan kailiili, ya enkhogkhofat cha nan kaaliali, ya at wad-ay nan yekha isnan tapina ay ili ya wad-ay akhes fitil. Siya am-in chasa nan omat, kag isnan lapon nan ensikhafan nan fafai ay omaanak.

⁹“Ngem ilaenyo tay at iyeycha chakayo ay masomarya isnan amam-a. Saplitenchu chakayo is kasinagoga, ya at ipatakchegcha chakayo ay masomarya isnan sakhang nan cheycha'y khofernachor ya ali midkakay ken sak-en. Et siya chi nan manistikhowanyo isnan kinatet-ewa maipoon ken sak-en. ¹⁰Ngem masapol ay maipalawag ona nan Khawis ay Chamag isnan olay entona issa ay ili. ¹¹Ngem mo tiliwencha ay en mangidchalom ken chakayo, ad-i kayo madchanakhan isnan sa yo kanan. Ifaagyo et yangkhay nan isolon Apo Dios ken chakayo isnan chey kannay ay olas, tay at faken chakayo nan enkali, mod-i ket nan Ispirito Santo.

¹²“Siya akhes chana nan timpo ay mangipapateyan nan etad isnan akhina kannay, nan ama isnan anakna kannay, ya nan an-ak, at ipapateycha akhes kannay nan chakek-echa. ¹³At liligten am-in nan takho chakayo khapo ken sak-en. ^tNay met achi mo sino ka issa ay makakatpe isnacha engkhana'y khifosna, et maisalakan ka.”

^t 13:13 Isnan ilin nan Judio, khab-encha ay nadchata nan atep nan afongcha. Ya ischi nan en cha omil-illengan ya malililwichan mo kinwascha nan chonocha ya malonlonog et nan akhew.

Nan Kapakawasan nan Jerusalem

(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

¹⁴Sa et kinwanin Jesus, “Ngem at ilaenyo nan kafokkawan nan nasantowan ay kawad Apo Dios khapo isnan kakkaisiw ay sinomkhep ya tomakcheg ischi ay ad-ina lebfeng ay entey-an. (Chakayo ay menfasa isna, et maawatanyo koma na.) Sa et chakayo ay wad-ay isna id Judea, lomayaw kayo is kafilig. ¹⁵Nan wad-ay is kaatep nan afongna,” ad-i kasin pomanad ay somkhep ay en mangilayaw isnan wad-ay isnan afongna. ¹⁶Ya nan namoknag, ad-i kasin somaa ay en mangilayaw isnan nataynan ay fachona. ¹⁷Selaeg nan cheycha’y maliton ya nan enpasoso isnan tosacha ay akhew! ¹⁸Ilol-owaloyo et mampay ta ad-i maigkhisana chana isnan lemlem.” ¹⁹Tay siya chasa nan akhew ay kaamatan nan likhat ay eg-ay kail-ila engkhana issan lapon nan nangab-an Apo Dios isnan lofong engkhana idwani. Et olay kaatna, at ad-i kasin maangnen nan kag tona. ²⁰Inaptik Apo Dios nan filang nan cha omali ay akhew khapo isnan takhona ay sinmek ya pinilina. Tay mo ad-i, at maid paat makhayad si matatakho.

²¹“Sa et mo wad-ay mangwani ken chakayo, ‘Chey, naay et nan Cristo!’ paymo kananchan, ‘Chey, wad-ay siya ischi!’ ad-iyoy patpatiyen. ²²At wad-ay cha ay wad-ay nan fomala ay ad-i tet-ewa ay Cristo, ya nan ad-i tet-ewa ay mamadto, ya en-ipaila cha is sinyal ya nan katataa, ta mo mabfalin et masailowan nan takhon Apo Dios ay pinilina. ²³Ngem ilaenyo, tay nay inyon-onak et ay mamagfakha ken chakayo isnan am-in.”

Nan Kasin Omaliyan Jesus isnan Lofong

(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

²⁴Kinwanin kayet Jesus, “Isnan chey magtek ay timpo, kakwasan nan timpon si likhat, at mamaid nan silaw nan akhew. Sa et mamaid nan langlang nan fowan, ²⁵ya mekmekchag nan tokwif. Ya at maid manongnong isnan wad-ay id tongcho tay at maiwegwewegweweg cha. ²⁶Sa et chadlo ilaen nan katakhotakho sak-en ay Anak si takho ay omal-ali isnan lifoo isnan chachama ay kamabfalinko ya nan kalanglang nan chayawko. ²⁷Ya at ifaak nan anghesko isnan olay entona isnan lofong, ta en cha amongen nan pinilin Apo Dios ay takhona isnan olay entona issa ay ili ay kawadcha.”^w

^u 13:15 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*isnan timpon si lateng.*” Isnan ilin nan Judio enkhisana nan lemlem ya nan lateng, et nay enliglikhat cha ay enfakwit.

^v 13:18 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*ta en cha amongen nan pinilina isnan epat ay chakhem ya isnan pengpeng nan lota engkhana isnan pengpeng nan chaya.*”

^w 13:27 Nan teken ay kaifalikkasana et, “*mo ngag nan angencha ay manikap ay maniliw ken Jesus ta sa cha’t ipapatey.*”

Nan Al-alig Maipoon isnan Kasin Omaliyan Jesus

(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸Sa et kinwanin Jesus, “Semsemkenyo nan wad-ay ay maachar isnan kaew ay higos. Mo chakhos somingi ya fomala nan tofona, ammoyo ay nganngani et nan chakhon. ²⁹Siya akhes mo ilaenyo ay maangnen chana, ammoyo et ay nganngani nan omaliyak, ya kag ak et wad-ay is kapantew. ³⁰Tet-ewa kanak ken chakayo, at maangnen ay maangnen ona am-in chana esa pay mal-os nan takho ay wad-ay idwani. ³¹Mamaid nan chaya ya nan lota, ngem nan kankanak et sisya is eng-engkhana ya ad-i enfab-aliw.”

Ensakhana tako tay Maid Mangammo isnan Kasin Omaliyan Jesus

(Mateo 24:36-44)

³²Intoloy Jesus ay nangwanin, “Ngem mo maipoon isnan omchanan nan chey ay akhew paymo olas, et maid mangammo, olay pay nan angheles id chaya paymo sak-en ay Anak, tay nan Dios Ama yangkhay nan mangammo. ³³Ilaenyo mampay, ensasakhana kayo. Tay ad-iyo ammo nan kaomatan nan naycha. ³⁴Nan kaiyalikhana et kag isnan lalaki ay enfab-aat. Italekna nan afongna isnan cheycha’y faana ay mangigwaana isnan waschin kalebfengancha ay chonnen. Ifilina akhes isnan khwarchiyana ta entotokkhong, sa et komaan. ³⁵Siya akhes ay masapol ay ensasakhana kayo tay ad-iyo ammo nan sa kanatoliyan nan nenkwa isnan afong. Mabfalin ay sedsechemna, paymo tengen si lafi, paymo talan-o paymo isnan wiit. ³⁶Entokkhong kayo, tay et lang awni ya lektat ay kaanali ya aspowana chakayo ay mamaseyep. ³⁷Nan kanak ken chakayo et kanak isnan am-in: Ensasakhana kayo.”

Nan Natotyaan nan Okom ay Mamatey ken Jesus

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

14 ¹Chwa kayet ay akhew nan chaan esa pay omchan nan Piyastan si Paskua ya Piyastan nan Tinapay ay Egay Kabfofochan. Inyan-anap nan aap-apon nan papachi ya nan mimistolon si lenteg mo ngag nan ikkancha ay mangisikap ay maniliw ken Jesus, ta sa cha’t ipapatey.^x ²Kananchan, “Masapol ay faken isnan piyasta ay nay tay ta ket lang magkholo nan takho.”

Nan Nalanaan Jesus id Betania

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³Wad-ay cha Jesus id Betania isnan afong nan nakolit ay enngachan is Simon. Isnan mangmanganancha inmey ken siya nan fafai ay nangitakin

^x 14:1 Nan falor nan esa’y denaryo, et silcho isnan esa’y akhew.

isnan fotilya ay alabastro ay napno is nafanglofango ya chadlos kafalolan ya telen ay lana ay makwanin nardo. Ala na ya tekwab isnan fotilya sa na't nen-ifokfok is kaolon Jesus. ⁴Nay met achi wad-ay cha ischi nan sinmonget ay mangwani isnan ib-ana, "Ay ke ad-i ayyew nan chey ay lana? ⁵Mailako pay chi is solok si tolon khasot ay denaryo,^y et maichowa isnan posi." Sa cha't yinangyanan siya.

⁶Ngem ket ay kinwanin Jesus, "Ngag ngotoyo ken siya. En yo man pangayaen siya ay? Khawis nan inangnena ken sak-en. ⁷Tay wawawawad-ay cha nan posi ken chakayo, ya mabfalin ay olay ngag ay olas et angnenyo nan khawis ken chaicha. Ngem sak-en, ad-i ak eng-engkhana ken chakayo. ⁸Inangnena nan mabfalin ay angnena ken sak-en. Linanaana nan awakko idwani ay mangisakhana isnan sak maikaofan. ⁹Tet-ewa kanak ken chakayo, olay entona issa isnan lofong nan maipalawakhan nan Khawis ay Chamag, at maitapi ay maog-okhod akhes nan nay ay inangnena ay at kaskasmekana."

Nan Nangitiktikan Judas ken Jesus

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰Sa et inmey isnan aap-apon si papachi si Judas Iscariote ay esang isnan sinpoo ya chwa'y disipolos Jesus, ta en na itiktik si Jesus ken chaicha. ¹¹Osto'y chinngge cha nan kinwanina nenlal-ayad cha, sa cha't inkali ken siya nan siping. Siya chi ya ke na't inyan-anap nan ikkana ay mangitiktik ken Jesus.

Nan Nakikanan cha Jesus id Jerusalem isnan Paskua

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

¹²Isnan omona ay akhew nan Piyastan si Tinapay ay Egay Kabfofochan ay mangekhechancha isnan kordero isnan am-amongcha isnan Paskua, kinwanin nan disipolosna, "Ento nan laychem ay en mi omisagkhanaan isnan manganan tako isnan am-among ay Paskua?"

¹³Adi kad finaen Jesus nan chwa'y disipolosna ya kananan, "Somaa kayo isnan ili, ya at wad-ay nan lalaki ay sab-atenyo ay en nangisakcho isnan fanga. Onochenyo siya ¹⁴isnan somkhepana, ya kananyo isnan nen-afong, 'Laychen nan Mistolo ay ammowen mo ento nan kwarto ay mangiyofongana isnan disipolosna isnan Paskua?' ¹⁵Ya at ipailana ken chakayo nan chakchake ay entongcho ay kwarto ay nanongnonongnong ya naisakhasakhana. Ischi nan en-isagkhanaanyo."

¹⁶Naligwat cha nan chwa'y disipolosna ay inmey isnan ili, et inchanancha tet-ewa nan chadlos infaag Jesus ken chaicha, ya insakanacha ischi nan manganancha isnan am-among ay Paskua.

---

^y 14:5 Isnan tapina ay naisolat ay kalin Apo Dios et falo ay tolag nan wad-ay.

¹⁷Naschem pay ya inmey cha Jesus ya nan sinpoo ya chwa ay disipolosna isnan chey ay afong. ¹⁸Ya isnan cha cha manganan ket ay kanan Jesus, “Tet-ewa kanak ken chakayo, esang ken chakayo nan mangitiktik ken sak-en. Esang ay cha makikan ken sak-en.”

¹⁹Sa cha't enngongoyos ya waschin nangisonson ay mangwanin, “Apo, faken achi sak-en, ad-i ngen?”

²⁰Sa na't kanan, “Esang ken chakayo ay sinpoo ya chwa. Siya nan chadlos makisiwsiw ken sak-en isnan tinapay isnan malokong. ²¹Tay awni't matey ak ay Anak si Takho maiyafoloy isnan naisolat ay kalin Apo Dios, ngem selaeg nan takho ay mangitiktik ken sak-en! Khap-esna't si egay naiyanak nan chey ay takho.”

Nan Nangipail-an Jesus isnan Maangnen ay Manemsemkan ken Siya

²²Issan cha cha manganan, inalan Jesus nan tinapay sa et nyaman ken Apo Dios ya pinet-apet-angna. Sa na't inchowwa isnan disipolosna ya kinwanina, “Nay, alaenyo na ta kanenyo. Siya na nan awakko.”

²³Inalana akhes nan matatasa ay fayas, ya nyaman. Sa na't inchowwa ken chaicha ya inminom cha am-in. ²⁴Sa na't kanan, “Siya na nan chalak ay mangaeb isnan tolag^z Apo Dios, ya omayos pala isnan angan ay takho. ²⁵Tet-ewa kanak ken chakayo, at ad-ik kasin in-inomen nan kag tona ay fayas^a engkhana isnan akhew ay inomek nan falo ay fayas isnan en-ap-apowan Apo Dios.”

²⁶Nenchag-ay cha ay nanad-ayaw ken Apo Dios, sa cha't nanikid is kafilig ay Olivo.

Nan Kinwanin Jesus Maipoon isnan at Mangisaotan Pedro ken Siya (*Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38*)

²⁷Awni ya kinwanin Jesus ken chaicha, “At lomayaw kayo am-in ay tomaynan.^b Tay kinwanin Apo Dios isnan naisolat ay kalina, ‘At alaek nan enpaspastor ya at omapok nan karnilo.^c ²⁸Nay met achi isnan kasina manakhowan ken sak-en isnan etey, at mang-ona ak mo chakayo ay omey id Galilea.”

²⁹Sa et kinwanin Pedro, “At ad-ik taytaynan sik-a Apo, olay mo taynancha am-in sik-a!”

³⁰Sa et kinwanin Jesus ken siya, “Tet-ewa kanak ken sik-a, idwani kannay ay lafi, at sisyay ad-i enkokook nan kawitan is mamidwa is talan-o, ya at omisaot ka is mamitlo ay mangwanin ad-im ammo sak-en.”

^z 14:24 Nan ostoy naisolat isnan Griego isna et, “*isnan fekhas nan enkawat*” Laychena'y kanan en, nan fayas ay nakhaeb isnan fekhas nan enkawat ay mola ay makwani en ofas.

^a 14:25 Mabfalin akhes ay nan laychen Jesus ay kanan et, “At ipeg-ananyo am-in nan pammatiyo.” ^b 14:27 Ilaenyo nan Zacarias 13:7. ^c 14:27 Nan ostoy ay naisolat isnan Griego isna et, “*ta lomaos nan olas ken siya.*”

³¹Ngem kad-in inapatin Pedro, “Olay maitapi ak ken sik-a ay matey, at ad-ik paat isas-aot sik-a.” Siya akhes chi nan kinwanicha am-in.

Nan Nenlowalowan Jesus isnan Oma ay makwanin Getsemani
(*Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46*)

³²Sa et inmey cha Jesus isnan oma ay makwanin Getsemani, ay nangwaniyana isnan disipolosna, “Itoktokchoyo isna ta ennak enlowalo.”
³³Intakina si Pedro, si Santiago ya si Juan. Sa et naegyatan ya ad-i tomke nan semekna. ³⁴Ke na't ay kanan ken chaicha, “Chachama ay ensesegang nan semekko et nay kag ak matey. Isna kayo ya ensasakhana kayo.”

³⁵Sa et inmadchawi is akit ya nenlokfob ay nenlowalo ta mo sa ya mabfalin et ad-i koma maangnen ken siya nan chey ay likhat.^d
³⁶Inlowalona ay mangwanin, “Ama, Ama, am-in ay ngag sisa et kafaalam. Kaanem nan nay ay chad-ama ay likhat ken sak-en.^e Nay met achi faken nan nemnemko mod-i ket nan nemnemmo nan maangnen.”

³⁷Issan tinmoliyana is kakawad nan cheycha'y tolo, inaspowana chaicha ay cha mitom-e. Kinwanina't ken Pedro, “Simon, maseseyep ka pet? Ad-i ka ngen paat makaikatpe is esa'y olas ay makisasakhana?”
³⁸Ensasakhana kayo achi ya enlowalo kayo, ta ad-i kayo maafak isnan sailo. Tet-ewa ay enfifikas nan semekyo ngem nakapsot nan awakyo.”^f

³⁹Inmadchawi kasin si Jesus ay en menlowalo, ya siya kayet chi nan inlowalona. ⁴⁰Issan kasina tinmoliyan, inaspowana chaicha ay cha mitom-e, tay makases-eyep cha. Et ad-icha ammo nan kanancha ken siya. ⁴¹Awni ya kasin tinmoli si Jesus ken chaicha isnan maikapitlo, sa na't kanan ken chaicha, “Maseseyep kayo ngen kayet ya omil-illeng kayo? Ad-o et sa, tay olas et ya! Ya nay et alaencha sak-en ay Anak si Takho, ay naitiktik isnan cheycha'y fomafasol. ⁴²Fomangon kayo! Tay nay, omal-ali nan inmitiktik. En tako't abten.”

Nan Naniliwancha ken Jesus
(*Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12*)

⁴³Ket ay sisya ay cha enkak-ali si Jesus ya ket naanali si Judas ay esang isnan sinpoo ya chwa ay disipolosna, ya infowegna nan angstan ay takho ay mamebfeneng ya enpapak-o, ay finaanan aap-apon si papachi, nan mimistolon si lenteg ya nan amam-a.

⁴⁴Idwani, siya na nan infaag Judas ay mangimatonancha: “Nan takho ay fisitowek, siya nan khoyochenyo. Tokkhonganyo siya ay mangikaan,”

---

^d 14:35 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Kaanem koma nan nay ay tasa ken sak-en.” Isnan okhalin nan Judio, mo kananchan esa'y tasa ay likhat, nan laychencha'y kanan et ad-acha ay likhat. ^e 14:36 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Laychen nan leng-ag, ngem nakapsot nan fekhas.” ^f 14:38 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*khinaeb si lima.*”

kinwanina. ⁴⁵Issan inomchanancha, chinadchawesna't si Jesus ay mangwanin, "Mistolo!" Sa na't finisito. ⁴⁶Ke cha't ay khoyochen si Jesus ay naniliw ken siya.

⁴⁷Ngem inokfos nan esang ay nanatakcho ken Jesus nan fadyokna, sa na't ala ya fakag isnan faan nan katongchowan ay pachi ya ket ay nan koweng nan chey ay faa nan nalongochan.

⁴⁸Sa et kanan Jesus ken chaicha, "Ay ke ak mangaakew ya kakaegyat, ta omali kayo ay enfafadyok ya enpapak-o ay tomiliw? ⁴⁹Inakhew ay wad-ay ak ken chakayo is kaTimplo ay nen-isos-olo, ya en yo man egay tiniliw sak-en mo? Ngem siya chi ta matongpal nan naisolat ay kalin Apo Dios." ⁵⁰Ket ay tinaynan am-in nan fowegna siya ya linmayaw cha.

⁵¹Wad-ay nan esa'y fab-alo ay inmonod ken siya ay aped yangkhay nangipopotipot isnan lopot ay linen isnan awakna. Chinpapcha siya, ⁵²ngem ke na't ala ya lokpos isnan chey inpopotipotna ay lopot ya linmayaw ay enlalafos.

Nan Naichaloman Jesus isnan Apop-on si Judio

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵³Sa cha't inyey si Jesus isnan katongchowan ay pachi, ay naamongan am-in nan aap-apon si pachi, nan amam-a ya nan mimistolon si lenteg.

⁵⁴Nakhag-ayad si Pedro ay inmon-onod ken siya isnan adchawi, engkhana ay somkhep isnan kaawwichan nan afong nan katongchowan ay pachi ya nakitokcho isnan cheycha'y khwarchiya ay makinidnicho.

⁵⁵Idwani, nan aap-apon si papachi ya nan am-in nan papangolon si Judio, et mid egaycha inangnen ay nangiy-anap isnan mangipangaakhancha ken Jesus ta chalatna's mapateyana, ngem maid nad-anancha. ⁵⁶Angsan cha nan nen-eng-engag ay nangipangpangaag ken siya ngem ad-i mis-o nan kinwanicha ay nentistikho. ⁵⁷Sa et wad-ay cha nan tinmakcheg ay nangipangaag ken siya ay mangwanin, ⁵⁸"Chinngemi ay kinwanina, 'At etfek nan nay ay Timplo ay khinaeb si takho,^g sa et isnan las-od nan tolo ay akhew, at patakchekhek nan teken ay faken takho nan mangaeb.' " ⁵⁹Ngem olay nan nay ay kinwanicha'y nanistikho et ad-i mis-o.

⁶⁰Tinmakcheg et nan katongchowan ay pachi ay nangwani ken Jesus, "Ngag nan kanam? Ay ke maid isfatmo isnan mangisaklangan nan naycha'y tistikho ken sik-a?" ⁶¹Ngem khinmigkhinek yangkhay si Jesus ya egay sinomfat.

Sa et kasin nensalodsod nan katongchowan ay pachi ay mangwanin, "Sik-a ngen nan Cristo ay Anak nan Machad-ayaw ay Dios?"

---

^g 14:58 Inlaokcha nan akhas ay mirra isnan fayas ta ad-ina liknaen nan chadlos sakit nan mangilansaancha isnan lima ya sikina is kakolos.

⁶²Sa et kanan Jesus, “Wen, sak-en, ya awni't ilaenyo sak-en ay Anak si Takho ay tomotokcho is kakannawan nan Makabfalin, ya omali ak isnan lifoo id chaya.”

⁶³Alan et nan katongchowan ay pachi ya peskhat isnan fachona ay mangwanin, “Ay ke tako kasin masapol nan mentistikho? ⁶⁴Chinggeyo et nan nangipangaakhana ken Apo Dios ya! Ngag et nan kananyo?”

Sa cha't am-in kanan en lebfengna ay mapatey siya.

⁶⁵Sa et tinobfaan nan tapina siya, ya inap-apan nan tapina nan kamesna ta sodpakencha siya ay mangwanin, “Ayed ta pontowam mo sino nan nanodpak ken sik-a!” Sa et akhes alaen nan cheycha'y khwarchiya ay manodpasodpak ken siya.

Nan Nangisaotan Pedro ken Jesus

(*Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶Wad-ay si Pedro is khwabna is kaawwichan, ket ay sinmag-en ken siya nan magmagkit ay esa'y faan nan katongchowan ay pachi. ⁶⁷Inilana si Pedro ay makinidnicho, ya insisin-engna siya ay mangwanin, “Sik-a akhes nan fob-oweg Jesus ay iNazaret.”

⁶⁸Ngem insaot Pedro ay nangwanin, “Ay kek man ammo nan cham kankanan? Ad-ik pay maawatan mo ngag nan laychem ay kanan.” Sa et khinmeg-ed ay inmey is kapantew nan awwichan. (Sa et enkokook nan kawitan.)

⁶⁹Sa et inilan kasin san magmagkit ya kinwanina kayet isnan cheycha'y wad-ay ischi, “Esang na ay ib-acha.” ⁷⁰Ngem insaotna kayet.

Nawnawnin ya ket inapatin kayet nan cheycha'y wad-ay ischi ay nangwani ken Pedro, “Sik-a mampet tet-ewa nan esang isnan fob-owegna, tay iGalilea ka.”

⁷¹Sa na't ala ya sapata ay mangwanin, “Isapatak ay ad-ik ammo nan sana ay takho ay kankananyo, olay mo matey ak.”

⁷²Osto'y siya chi ya ket ay nanakokook nan kawitan isnan ikadwa, ya sinmek Pedro san kinwanin Jesus ken siya, “At sisya'y ad-i enkokook nan kawitan is mamidwa is talan-o, ya at mamitlo ay omisaot ka.” Ket ay chadlos nensifisefek.

Nan Nangichaloman Pilato ken Jesus

(*Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38*)

15 ¹Osto ay nawiit naamong ay matotya nan cheycha'y aap-apon si papachi, nan amam-a, nan mimistolon si lenteg, ya am-in nan papangolon si Judio. Tinakedcha si Jesus sa cha't inkaan ay nangiyey ken Pilato. ²Sa et kinwanin Pilato, “Ay sik-a pet tet-ewa nan Alin si Judio?”

“Osto nan kinwanim,” inisfat Jesus.

³Angsan nan inapafapasol nan aap-apon si papachi ken Jesus. ⁴Sa et kasin kanan Pilato ken siya, “Maid ngen isfatmo? Ilaem nan angsan ay chalomcha ken sik-a.” ⁵Ya nataa si Pilato tay egay kayet sinomfat si Jesus.

Nan Namiliyancha ken Barrabas ay Maisokat ken Jesus ay Maipalofos
(*Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16*)

⁶Idwani, nan sikhod ay ekhad Pilato isnan Piyastan si Paskua, et ipalofosna nan esa'y falod ay kedchawencha ken siya.

⁷Issan chey ay timpo, wad-ay nan esang isnan cheycha'y nenkholo ay naifalod ay enngachan is Barrabas. Esang siya ay nangipangpango isnan kholo ya nenpatey. ⁸Naamong cha nan ansan ay takho ay inmey ken Pilato ta kedchawencha ken siya ta iyangnena nan chey ay ekhadna isnan kag todi ay Piyasta.

⁹Sa et kinwanin Pilato, "Ay laychenyo ngen ay ipalofosko nan nay Aliyo ay Judio?" ¹⁰Tay inammowana ay inchowanan aap-apon si pachi si Jesus ken siya midkakay yangkhay isnan apalcha. ¹¹Ngem inpafikas nan aap-apon si papachi nan ansan ay takho ta faken si Jesus nan kedchawencha ken Pilato mod-i ket si Barrabas nan ipalofosna.

¹²Kinwanin Pilato ken chaicha, "Ngag kay et nan angnek isnan chey takho ay kananyo en Aliyo ay Judio?"

¹³Sa cha't ala ya fokhaw kasin ay mangwanin, "Ipailansam is kakolos!"

¹⁴Sa et kanan Pilato, "Ngag mampay nan finmasolana?"

Nay met achi onanig cha infokhaw ay mangwanin, "Ipailansam is kakolos!"

¹⁵Idwani tay laychen Pilato ay palaylaychen nan cheycha'y takho, ke na't ay inpalofos si Barrabas ken chaicha. Ya osto'y inpasaplitna si Jesus, inchowana ay en mailansa is kakolos.

Nan Nangilayosan nan Sorchacho ken Jesus
(*Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3*)

¹⁶Iniskhep et nan cheycha'y sorchacho si Jesus isnan palasyo ay afong nan khofernachor. Sa cha't inayakhan am-in nan iib-acha'y sorchacho. ¹⁷Sa cha't inpafacho nan an-ancho ay enkilat. Inmapid cha is sibsifit ay inpeycha isnan olona. ¹⁸Sa cha't nasonson ay kachayachayaw ay mangwanin, "Apo ay Alin si Judio, matakhotakho ka!" ¹⁹Sa cha't nenfaig nan olona isnan lolo, tinobtobfaancha, sa cha't cha kabfalifalintomeng ay manayaw ken siya. ²⁰Osto ay inangoangocha, kinaancha't nan inpafachocha ken siya ay enkilat, sa cha't inpafacho chadlo san fachona, ya inkaancha ay en nangilansa is kakolos.

Nan Nailansaan Jesus isnan Kolos
(*Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27*)

²¹Idwani wad-ay ischi nan cha lomaos ay iCirene ay nenngachan si Simon ay nalpo id ilit ya cha somkhep isnan ili. (Siya nan aman cha Alejandro ya si Rufo.) Ke cha't ay pinilit ay nangipasakfat ken siya

isnan kolos ay sasakfaten Jesus. ²²Inyeycha si Jesus isnan kawad nan makwanin Golgota (ay nan laychena ay kanan et ingit si olo).

²³Sa cha't inchowa ken Jesus nan fayas ay nalaokan isnan akhas ay makwanin mirra,^h ngem inad-ina. ²⁴Inlansacha't siya isnan kolos, sa cha't nenfonot ta mangil-ancha mo sino nan omayan nan waschin esang isnan fachona. ²⁵Alas nowibi isnan mag-akhew nan nangilansaancha ken siya. ²⁶Wad-ay nan inpeycha ay naisolatan nan chalomcha ken siya. Kananan, “Si ton-a nan Alin si Judio.”

²⁷Wad-ay akhes nan chwa'y kakaegyat ay mangaakew ay naighkhisan ken siya ay naikolos, nan esang is kakannawana ya nan esang is kakannikhidna. ²⁸(Siya sa nan tinmet-ewaan nan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin, “Naitapi siya isnan cheycha'y kangaakhan ay takho.”)

²⁹Sa et nan cheycha'y linmal-aos ischi, chinopchopischa siya ya cha cha nenwegwegweg ay mangwanin, “Siya pet! Sik-a ay nangwanin etfem nan Timplo sam et kasin toochen isnan las-od nan tolo'y akhew, ³⁰isalakam achi nan awakmo! Khomwab ka isnan sana ay kolos!”

³¹Siya akhes nan inangnen nan aap-apon si papachi ya nan mimistolon si lenteg ay nangang-ango ken siya ay cha mangwanin, “Insalakana nan tapina, ngem nan awakna ya ad-i pet makaisalak! ³²Siya nan Cristo ay Alin si Israel. Ayed mo pomanad siya idwani is kakolos, ta ilaen tako esa tako't patiyen!” Olay akhes nan cheycha'y ib-an Jesus ay naikolos, et chinopchopischa akhes siya.

Nan Nateyan Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³Awni ya isnan alas chosi, ya ket ay finmollinget nan am-in ay ili ischi engkhana'y alas tres isnan misoyaw. ³⁴Isnan alas tres, ket ay nenngao si Jesus ay nangwanin, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Laychena ay kanan et, “Diosko, Diosko, en ka man inmiwayang ay?”

³⁵Chinngen nan cheycha'y tapin nan nentatakcheg ischi ay enfob-oya ya kinwanicha, “Chengngenyoy! Ay-ayakhana si Elias.”

³⁶Sa et nentagtag nan esang ya inmala is maosar ay manosop isnan sinmoka ay fayas,ⁱ sa na't inpey isnan lolo ta ipasosopna ken Jesus. Kinwanina, “Ngag ngotoyo ta ilaen tako mo omali si Elias ay mangipagkhwab ken siya!”

³⁷Sa et inpapangekhen Jesus ay nenngao, ya chag-as na't chi ya ket nasokpot nan fiyagna.

---

^h 15:23 Nan osto ay naisolat isna et, “*intapekna nan espongha isnan sinmoka ay fayas engkhana ay napno.*” ⁱ 15:36 Nan nay ay lopot et nakhaeb isnan makwanin linen ay naala isnan mola ay kag ilan si pakhey.

³⁸Sa et nenkapepekhat nan kortinan nan Timplo ya nakhedwa, mailapo is tongchona engkhana is khwabna. ³⁹Osto'y inilan nan chey kapitan si sorchacho ay nentatakcheg is kasakhang Jesus nan inangnena ay natey, kinwanina, “Tet-ewa pet ay Anak nan Dios na!”

⁴⁰Wad-ay akhes isnan adchawi's akit nan fabfafai ay mangiila isnan cha omat. Wad-ay ken chaicha cha Maria Magdalena, Maria ay inan cha Santiago ay makwanin ong-onga ya si Jose, sa et si Salome. ⁴¹Naifob-oweg ya nensilsilfi chana ken Jesus issan kawadna id Galilea. Ya angсан kayet nan tapina ay fabfafai ay nakieey ken siya id Jerusalem.

Nan Naikaofan Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴²Nan chey akhew et kalmana, ya siya nan akhew ay ensagkhanaan nan Judio isnan kawaksana ay Sabfacho ay tengawcha. Idwani, tay sedsechemna, ⁴³inmey si Jose ay iyArimatea ken Pilato ya intotoledna ay en nangchaw isnan awak Jesus. Si Jose nan esang isnan amam-an si Judio ya maichad-ayaw. Siya nan esang ay manman-ed isnan omaliyan nan en-ap-apowan Apo Dios.

⁴⁴Nataa si Pilato ya enchwadchwa mo tet-ewa ay natey si Jesus, et nay inayakhana nan chey kapitan si sorchacho ta pootena mo apchas natey. ⁴⁵Osto ay inammowana isnan kapitan ay natey et si Jesus, inpalofosna ay alaen Jose nan awakna.

⁴⁶Adi kad linmako si Jose is lopot ay linen^j sa na't inpagkhwab nan awak Jesus ya innewesana isnan lopot. Sa na't inpey isnan liyang ay sikhod ay inpakaongna is kacheppas. Sa na't inol-olin nan fato ay inyenebna ischi. ⁴⁷Inilan cha Maria Magdalena ya si Maria ay inan Jose nan naipay-ana.

Nan Kasin Natakhowan Jesus

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 ¹Issan nakwasan nan tengaw ay Sabfacho, cha Maria Magdalena, si Maria ay inan Santiago ya si Salome, et inmey cha linmako is fangfanglo ay en cha iyappos isnan awak Jesus. ²Osto ay Chomingkho, namikhat cha ay inmey isnan kakaofan ya natan-ang et nan akhew issan inomchanancha ischi.

³Sa cha't cha kankanan, “Sino kay nan sa mangolin isnan fato ay naitangeb isnan liyang?” ⁴Ket ay sinakhangcha nan liyang, ya naolin pet san chakchake ay fato!

⁵Osto ay sinomkhep cha is kaliyang, inilacha't nan fab-alo ay nenfafacho is an-ancho ay enpokkakaaw ya tomotokcho is kakannawancha. Sa cha't natakag.

^j 15:46 Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*enkenteg nan posocha.*”

⁶Sa na't kanan, "Ad-i kayo matakag. An-anapenyoy achi si Jesus ay iNazaret ay naikolos. Ngem maid met isna, tay finmangon kasin. Ilaenyoy nan nangipay-ancha ken siya. ⁷Ngem en kayo't ifaag ken Pedro ya nan tapina ay disipolosna ay at mang-ona siya mo chakayo ay omey id Galilea. At ilaenyoy siya ischi, ay kag isnan sikhod chadlo ay infakhana." ⁸Sa cha't ala ya fala is kaliyang ya layaw, tay natakag cha ya chadlos ay nentat-ayenten cha. Et maid paat nangifagfag-ancha isnan olay sino tay omegyat cha.

Nan Nenpail-an Jesus ken Maria Magdalena
(*Mateo 28:9-10; Lucas 24:13-35; Juan 20:11-18*)

⁹Osto ay wiit isnan Chomingkho, natakho si Jesus. Si Maria Magdalena ay nangipakaanana isnan pito ay anito nan inmona ay nenpail-ana. ¹⁰Sa et inmey si Maria isnan sikhod ay foweg Jesus ay ensasanga ya en-ag-akha, ya infakhana ay inilana si Jesus. ¹¹Nay met achi, isnan nanngelancha ay natakho siya ya inilan Maria, khechangna'y ad-icha patiyen.

¹²Nakwas chi sa et nenpaila siya ay teken nan ilana isnan chwa ay disipolosna ay cha manad-alan id ilit. ¹³Sa cha't tinmoli isnan ili ay nangibfakha isnan tapina ay ib-acha, ngem egay cha namati.

Nan Nenpail-an Jesus isnan Disipolosna
(*Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Apostoles 1:6-8*)

¹⁴Awni pay ya ket ay nenpaila si Jesus isnan sinpoo ya esang ay disipolosna issan mangmanganancha. Yinangyangana chaicha tay maid pammatacha ya enkenteg nan olocha,^k tay ad-icha patiyen nan cheycha'y nangila ken siya kakwasan nan finmangonana.

¹⁵Sa na't kinwani ken chaicha, "En kayo isnan olay entona issa isnan lofong ta ipalawagyo nan Khawis ay Chamag isnan am-in ay takho. ¹⁶Et mo sino nan mamati ya mafonyakhan, at maisalakan. Ngem nan cheycha'y ad-i mamati et maokom cha ay machosa. ¹⁷Ya nan cheycha'y mamati et siya chana nan kaimatonancha: Kafaelancha ay mangipakaan isnan anito isnan ngachanko, ya makakkali cha isnan nateketeken ay kali ay eg-aycha inam-ammowan. ¹⁸Mo egnancha nan oweg paymo inomencha nan khiwachay at maid maangnen is ngaag ken chaicha. Sa cha't akhes ipatang nan limacha isnan masasakit ya khomawis."

Nan Tinmoliyan Jesus id Chaya
(*Lucas 24:50-53; Apostoles 1:9-11*)

¹⁹Kakwasan nan nanot-oyyan Apo Jesus isnan cheycha'y fob-owegna, ket ay naala ay naipalamag id chaya, ya tinmokcho is kakannawan Apo

---

^k 16:14 nNan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "enkenteg nan posocha."

Dios. ²⁰Sa et nalgwat nan cheycha'y fob-owegna ay inmey nenpap-alawag isnan olay entona issa. Ya wad-ay si Apo Jesus ay makidkidno ken chaicha, ya mangipatet-ewa isnan isos-olocha isnan katataa ay sinyal ay inang-angnencha.